

Tilladelse til

RÅSTOFINDVINDING

Vilkårsændring af tilladelse til indvinding
af råstoffer i Lærkemosegård Grusgrav

Gældende indtil 11.03.2032

Tilladelse til erhvervsmæssig
indvinding af råstoffer på matrikel

Matr.nr. 6a St. Musse By, Musse
Stilund 999, 4880 Nysted
Guldborgsund Kommune

St. Musse Graveområde

Dato: 23.08.2023

Sagsnummer EMN-2021-03185

Oversigt

Stilund 999, 4880 Nysted. Del af matr.nr. 6a St. Musse By, Musse
--

Sagsnummer EMN-2021-03185

Ansøger og indvinder på vegne af Hjalmar Aalborg			
--	--	--	--

Navn:	Banedanmark		
CVR-nr.:	18632276		
Adresse:	Carsten Niebuhrs Gade 43, 1577 København V		
Kontakt:	Mette Daugaard Petersen		
Telefon:	93 54 75 24	E-mail:	MDAP@BANE.dk

Ansøger, lodsejer og indvinder			
--------------------------------	--	--	--

Navn:	Hjalmar Aalborg		
CVR-nr.:	29458162		
Adresse:	Engestoftevej 144, 4930 Maribo		
Kontakt:	Hjalmar Aalborg		
Telefon:	41 26 00 72	E-mail:	Hjalmar1981@hotmail.com

Indhold

1	AFGØRELSE FRA REGION SJÆLLAND	5
1.1	RÅSTOFLOVEN	5
1.1.1	Begrundelse	5
1.2	MILJØVURDERING (VVM)	5
1.3	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	5
2	VILKÅR FRA REGION SJÆLLAND	6
2.1	VILKÅR EFTER RÅSTOFLOVEN	6
2.1.1	Før indvindingen påbegyndes	6
3	GRUNDLAG FOR VILKÅRSÆNDRINGEN	7
3.1	ANSØGNINGEN	7
3.2	UDTALELSER	8
3.2.1	Partshøring af udkast til afgørelse	8
4	REGIONENS VURDERING OG BEHANDLING AF SAGEN EFTER RÅSTOFLOVEN	9
4.1	RÅSTOFLOVEN	9
4.1.1	Råstofplanen	9
4.2	MILJØBESKYTTELSE	10
4.2.1	Støj	10
4.3	NATURBESKYTTELSE, LANDSKABELIGE VÆRDIER OG VIDENSKABELIGE INTERESSER	10
4.4	SIKKERHEDSSTILLELSE	10
4.5	ØVRIGE HENSYN	11
5	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	11
6	HØRINGSSVAR PÅ PARTSHØRING	11
7	REGION SJÆLLANDS SAMLEDE VURDERING	11
8	OFFENTLIGGØRELSE OG KLAGEVEJLEDNING	12
8.1	GENEREL KLAGEVEJLEDNING	12
8.2	KLAGE OVER REGION SJÆLLANDS AFGØRELSE	12
8.2.1	Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen	12
8.3	ORIENTERING	13

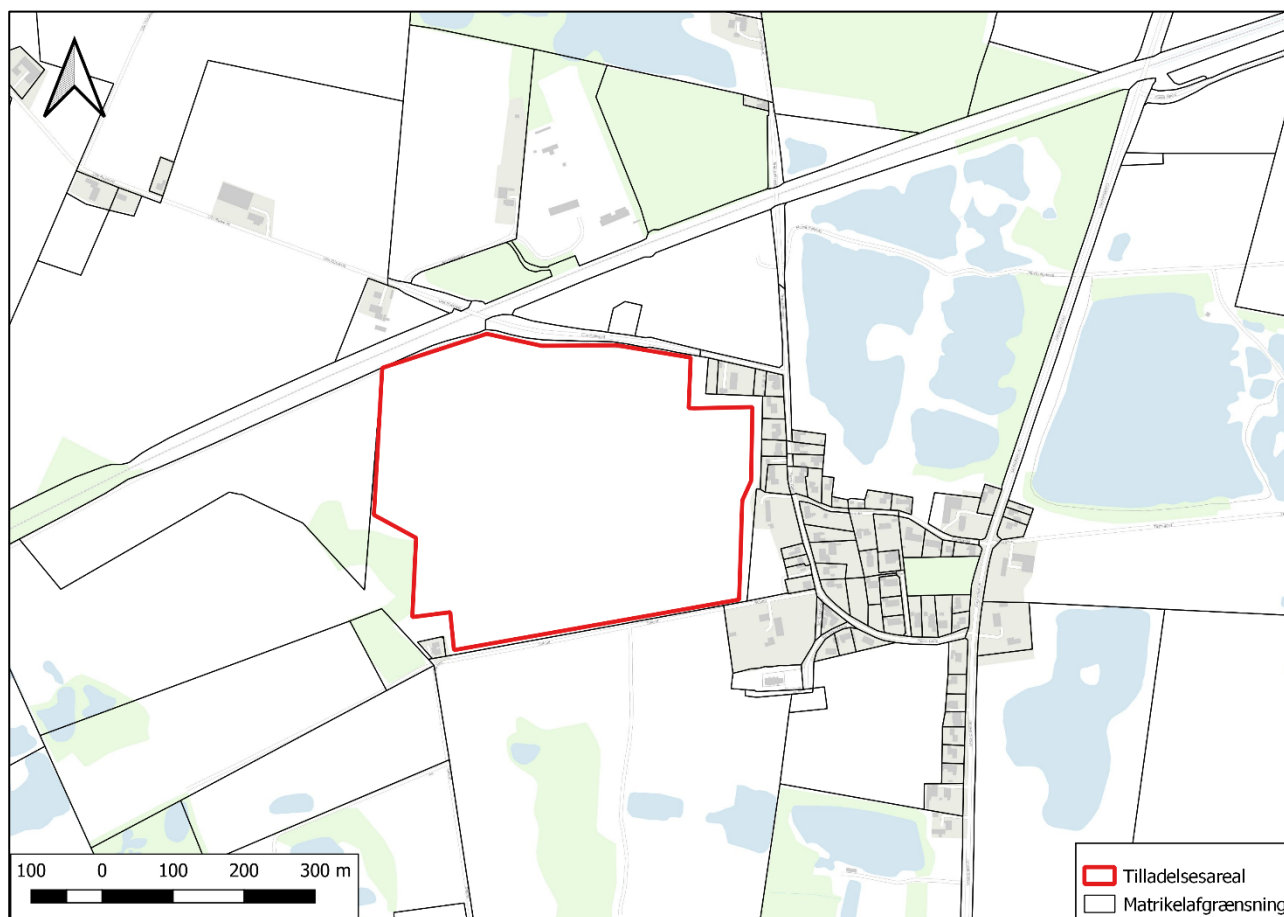
Bilag

1. Gældende indvindingstilladelse af 11.03.2022
2. Ansøgning fra Banedanmark

Dokumentoversigt

Oversigt over dokumenter relevante for afgørelsen

Dato		Beskrivelse
25. juli 2023	Banedanmark	Ansøgning om vilkårsændring
27. juli 2023	Banedanmark	Supplerende oplysninger
15. august 2023	Region Sjælland	Partshøring af udkast til afgørelse om vilkårsændring
18. august 2023	Nabo	Høringssvar
23. august 2023	Region Sjælland	Offentliggørelse af vilkårsændring på Regionens hjemmeside

Oversigtskort over Lærkemosegård grusgrav.

1 Afgørelser fra Region Sjælland

1.1 Råstofloven

På baggrund af ansøgning af Banedanmark og med hjemmel i råstofloven¹ meddeler Region Sjælland hermed vilkårsændring, til gældende tilladelse til råstofindvinding af 11.03.2022 (bilag 1), i Lærkemosegård Grusgrav på matr.nr. 6a St. Musse By, Musse. Vilkårsændringen giver tilladelse til årligt, at indvinde 340.000 m³ overjord (lerjord) i etape 1 til 4.

Vilkårsændringen følger den gældende indvindingstilladelse og ophører således, når råstofindvindingen ophører, eller senest den 11. marts 2032. Vilkårsændringen må først udnyttes, når klagefri-
sten er udløbet.

1.1.1 Begrundelse

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at der skal gives tilladelse til den ansøgte vilkårsændring.

For afgørelsen om vilkårsændring, har Region Sjælland lagt vægt på, at materialerne skal bruges lokalt til den nye banestrækning, som grænser op til tilladelsesarealet. Region Sjælland har afvist de hensyn, som fremgår af råstoflovens § 3 og råstofplanens retningslinjer og fundet, at der ud fra vurderingerne i afsnit 4 og med de fastsatte vilkår kan påbegynde råstofindvinding i etape 4.

Nærmere beskrivelse af Region Sjællands behandling og vurdering af sagen fremgår af afsnit 4.

1.2 Miljøvurdering (VVM)

Ansøger har ikke indsendt ansøgning om screening efter miljøvurderingsloven. Region Sjælland vurderer, at de ansøgte ændringer ikke kan få væsentlig skadelige påvirkninger på miljøet, og finder derfor ikke, at der er krav om screening for miljøvurdering jf. bilag 2 pkt. 13a i miljøvurderingsloven.

1.3 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Det er Region Sjællands vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt² og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Regionen vurderer endvidere, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Regionens nærmere vurdering fremgår af afsnit 5.

¹ LBK nr. 124 af 26. januar 2017. Bekendtgørelse af lov om råstoffer, § 7, stk. 1 og § 8.

² BEK nr. 2091 af 12. november 2021. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 6, stk. 1, § 7, stk. 3, nr. 1, § 7 stk. 13, nr. 1, § 7 stk. 13, nr. 2, og § 10, stk. 1.

2 Vilkår fra Region Sjælland

2.1 Vilkår efter Råstofloven

Vilkårene i den gældende indvindingstilladelse fra 11. marts 2022 gælder fortsat, dog fastsættes de nedenfor nævnte, supplerende vilkår.

2.1.1 Før indvindingen påbegyndes

2.1.1.1 Grave- og efterbehandlingsplan

Vilkår 3.1.1.1 punkt 2, i gældende tilladelse, af 11. marts 2022:

- Det åbne gravefelts størrelse, omfattende areal under enten indvinding eller efterbehandling, må højst være ca. 5 ha.

Erstattes med:

- Det åbne gravefelts størrelse, omfattende areal under enten indvinding af sand, grus og sten eller efterbehandling, må højst være ca. 5 ha.
- Derudover må der årligt indvindes 340.000 m³ overjord (lerjord) i etape 1 til 4, indtil 31.12.2023.

3 Grundlag for vilkårsændringen

3.1 Ansøgningen

Banedanmark har den 25.07.2023 ansøgt om vilkårsændring i gældende tilladelse af 11.03.2023, i Lærkemosegård Grusgrav. I den gældende tilladelse er der vilkår, der beskriver, at der må være 5 ha åbent areal ad gangen. Herudover, er der tilladelse til at indvinde sand, grus, sten og muld på arealet. Banedanmark vil gerne have lov til at indvinde på mere end 5 ha ad gangen, med det formål at indvinde overjorden (lerjord) til deres baneprojekt på nabomatriklen.

Lærkemosegård Grusgrav ligger på ejendommen matr.nr. 6a St. Musse by, Musse. Banedanmark er på nabomatriklen i gang med at færdiggøre den nye banestrækning til Femernforbindelsen. På kortet ovenover kan tilladelsesarealet (rød linjemarkering) i grusgraven ses, samt hvor der indvindes på nuværende tidspunkt (grøn linjemarkering) og 4. etape (blå skravering), som der ønskes at blive taget i brug til indvinding af overjord. Etape 4 udgør ca. 2,5 ha af det samlede tilladelsesareal.

Banedanmark beskriver, at muld fra etape 4 vil blive brugt til at videreføre støjvolden i etape 3 til og med etape 4. Dette gøres for at overholde støjgrænserne når grusgraven er i drift.

3.2 Udtalelser

3.2.1 Partshøring af udkast til afgørelse

Udkast til afgørelse, om vilkårsændring i gældende tilladelse af 11.03.2022, er udsendt i partshøring til:

- Banedanmark
- Lodsejer, Hjalmar Aalborg
- Lille Mussevej 1, 4880 Nysted
- Lille Mussevej 5, 4880 Nysted
- Lille Mussevej 6, 4880 Nysted
- Lille Mussevej 10B, 4880 Nysted
- Musse Gade 3, 4880 Nysted
- Musse Gade 5, 4880 Nysted
- Musse Gade 7, 4880 Nysted
- Musse Gade 9, 4880 Nysted
- Musse Gade 11, 4880 Nysted
- Musse Gade 13, 4880 Nysted
- Musse Gade 17, 4880 Nysted
- Musse Gade 19, 4880 Nysted
- Musse Gade 21, 4880 Nysted
- Musse Gade 23, 4880 Nysted
- Sdr. Kirkestræde 9, 4880 Nysted
- Skydebanevej 1, 4880 Nysted
- Skydebanevej 2, 4880 Nysted
- Stilund 1, 4880 Nysted
- Stilund 2, 4880 Nysted
- Stilund 999, 4880 Nysted

Region Sjælland har vurderet, at de nærmeste naboer og nærmeste beboere inden for den afstand, hvor støv og støj vil kunne udbredes, at være parter i sagen. Derudover, vurderes ejere af jord/ejendomme, der grænser op til det ansøgte areal, at være parter i sagen.

Derudover sendes udkast til afgørelse til orientering til:

- Guldborgsund Kommune

Region Sjælland har modtaget høringssvar fra Stilund 2, 4880 Nysted.

4 Regionens vurdering og behandling af sagen efter råstofloven

4.1 Råstofloven

Ved råstoflovens anvendelse skal der efter § 3 foretages en afvejning af råstofressourcernes omfang, kvalitet, sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt erhvervsmæssige hensyn mod hensynene til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Bestemmelsen er en udtømmende opregning af de hensyn og interesser, der skal vurderes og afvejes ved en afgørelse af, om der kan meddeles tilladelse til råstofindvinding, og på hvilke vilkår indvindingen i givet fald skal foregå. Spørgsmål om livskvalitet og ejendomsværdiforringelse indgår ikke i den afvejning, der kan foretages efter råstofloven.

4.1.1 Råstofplanen

Råstofplanen formål er at sikre, at råstofloven interesseafvejning tilgodeses, således at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og således, at indvinding og efterbehandling tilrettelægges så arealet efterfølgende kan indgå som led i anden arealanvendelse.

Råstofindvinding skal som altovervejende hovedregel foregå i de områder, som er udlagt hertil i råstofplanen, medmindre der er særlige grunde til at fravige dette. En afvejning af hensynene i råstoflovens § 3 på baggrund af de konkrete forhold kan dog føre til, at der ikke kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding i et udlagt graveområde, eller at der kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding uden for de udlagte graveområder.

Lærkemosgård Grusgrav er beliggende i St. Musse graveområde på Lolland, som ifølge råstofplan 2016 er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofferne inden for området skal udnyttes og oparbejdes optimalt, i overensstemmelse med deres kvalitet med mindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod. Indenfor råstofplanens udlagte graveområder tillægges indvinding af råstoffer særlig vægt i regionens samlede afvejning.

Langs Lærkemosgård Grusgrav er Banedanmark i gang med at etablere en nye banestrækning, der skal forbindes med Femern-forbindelsen. Ved etablering af banestrækningen skal der bruges en del råstoffer og derfor indvinder Banedanmark selv i en del råstofgrave langs den nye banestrækning, som sikrer en bæredygtig lokal forsyning med råstoffer til anlægsprojekt, samt minimerer transportafstanden af råstofferne.

Ifølge retningslinje 5 i Råstofplan 2016, skal råstofferne udnyttes og oparbejdes optimalt, med mindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod. Region Sjælland vurderer, at vilkårsændringen om at der må ske indvinding af overjord (lerjord) i Lærkemosgård Grusgrav, vil sikre en optimal ressourceudnyttelse af råstofferne i graven.

4.2 Miljøbeskyttelse

4.2.1 Støj

Region Sjælland har i indvindingstilladelsen af 11.03.2023 (bilag 1) fastsat en række vilkår for at imødegå støjgener for de omkringboende, herunder i forhold til lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer. Der er bl.a. fastsat vilkår indeholdende grænseværdier for råstofgravens eksterne støjniveau samt vilkår om pligt til støjmåling/støjberegning, hvis tilsynsmyndigheden har en begrundet mistanke om, at støjvilkårene ikke overholdes. Der er endvidere fastsat vilkår om metoden til udførelse af støjberegninger, og vilkår om grænseværdier for lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer. Af tilladelsen fremgår i øvrigt, at ansøger har fået foretaget støjberegninger af et akkrediteret firma, som viser, at de vej ledende grænseværdier kan overholdes ved boliger i det åbne land og i St. Musse by, når råstofgraven er i drift.

Støjvilkårene fremgår af afsnit 3.1.4 i den gældende indvindingstilladelse fra 11.03.2023.

Som beskrevet, i afsnit 7.2.2 i den gældende indvindingstilladelse, forudsætter overholdelsen af støjberegningerne, at der etableres støjvolde. Det samme gælder i etape 4, hvor der vil blive etableret en støjvold der føres sammen med den eksisterende i 3. etape. Støjvoldene er en vigtig støjdæmpende foranstaltning i denne sammenhæng, fordi Banedanmark kun skal bruge overjorden. Indvinding af overjorden foregår i niveau med terræn, hvilket giver mere støj end hvis indvindingen skete under niveau af terræn.

Det ansøgte areal er vurderet til at være omfattet af ”områdetype 8, det åbne land”, jf. vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, ”Ekstern støj fra virksomheder”. Af vejledningen fremgår det, at fastsættelse af støjgrænser for denne områdetype skal ske efter en konkret vurdering. En virksomhed, der påfører omgivelserne en væsentlig støjbelastning, bør ikke placeres i det åbne land, medmindre det er den eneste naturlige placering af virksomheden, blandt andet råstofindvindingsvirksomheder, der i højere grad er bestemt af de geologiske forekomster end støjhensyn.

Øvrige hensyn i forhold til miljøbeskyttelse vurderes ikke at være relevant i pågældende sag.

4.3 Naturbeskyttelse, landskabelige værdier og videnskabelige interesser

Hensyn vedr. Natura 2000 og bilag IV-arter er beskrevet i afsnit 5 nedenfor.

Region Sjælland vurderer, at øvrige hensyn i forhold til naturbeskyttelse, herunder landskabelige værdier og videnskabelige interesser ikke er relevant i pågældende sag, pga. vilkårsændringens begrænset omfang.

4.4 Sikkerhedsstillelse

I den gældende indvindingstilladelse af 11.03.2022, er sikkerhedsstillelsen sat til 1.000.000 kr. og den er beregnet ud fra, at 1/4 af det tilladte graveareal, ca. 5 ha, under hele indvindingsperioden skønnes at være enten under indvinding eller efterbehandling. Der stille ikke yderligere krav om at sikkerhedsstillelsen skal øges. Regionen vurderer, at sikkerhedsstillelsen er tilstrækkelig, selvom der indvindes overjord (lerjord) på et større areal end de 5 ha, da der kun er tale om indvinding af overjord på de øverste 2-3 meter af terrænet, som ikke er så omkostningstung at efterbehandle.

4.5 Øvrige hensyn

Der er ingen rekreative interesser på arealet i dag ud over ejers jagt, da arealet fremstår som mark.

Vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, byudvikling, infrastruktur, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold findes ikke at være relevante hensyn i den pågældende sag.

5 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 177 – Maribosøerne, som ligger ca. 2 km vest for projektområdet. Området er udpeget på baggrund af en række våde og tørre naturtyper samt en række arter knyttet hertil. Vilkårsændringen omfatter ikke ændringer, der kan påvirke Natura-2000 området. På baggrund af udpegningsgrundlaget, afstanden mellem områderne og vilkårsændringens karakter og begrænset omfang, vurderes den ansøgte vilkårsændring ikke at give anledning til en påvirkning af Natura 2000-området eller arter og naturtyper der ligger til grund for udpegningen.

I Musse Mose beliggende 300-500 meter sydvest for graveområdet, er der fundet paddler, der er registreret som bilag IV arter, i 17 vandhuller. I de fleste af vandhullerne er der stor vandsalamander og spidssnudet frø, og der er springfrø i nogle af dem. Den nærmeste sø med bilag IV paddler ligger ca. 600 m sydvest for graveområdet. I søerne øst for det ansøgte graveområde er der ikke registreret bilag IV paddler. Musse Mose, er "hotspot" for flagermus på grund af det rige udbud af vandflader, enge og bevoksninger. Der er fundet høj aktivitet af op til syv arter af flagermus. Banen og markvejen syd for, er flyverute for mindst fem arter af flagermus. Bredøret flagermus har flyverute på tværs af banen i den vestlige del af mosen, og der er sandsynligvis yngle- og rasteområder nord for banen. Dette område berøres ikke af råstofområdet eller denne vilkårsændring. Region Sjælland er ej heller bekendt med arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV inden for projektområdet. Endvidere vurderes området grundet sin karakter, som landbrugsjord i omdrift, heller ikke i sin nuværende tilstand at kunne rumme yngle- eller rasteområder for arter omfattet af bilag IV. Det er således regionens vurdering, at der indenfor det ansøgte areal ikke er konkrete eller egnede yngle- eller rastesteder for flagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og springfrø eller andre bilag IV-arter, samt at vilkårsændringen ikke omfatter ændringer, der kan påvirke yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

6 Høringssvar på partshøring

Region Sjælland har foretaget høring af parter i henhold til afsnit 3.2.1. Der er indkommet høringsvar fra Stilund 2, 4880 Nysted.

Region Sjælland bemærker, at der ikke er noget i høringssvaret der skal uddybes eller besvares.

7 Region Sjællands samlede vurdering

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at der skal gives vilkårsændring til den gældende indvindingstilladelse af 11.03.2023.

Region Sjælland har afvejet de hensyn, som fremgår af råstoflovens § 3 og fundet, at der ud fra ovenstående vurderinger og med de nævnte vilkår, som er fastsat i afsnit 2 kan meddeles afgørelse om vilkårsændring, så der bliver taget de nødvendige og tilstrækkelig hensyn til natur, miljø, grundvand, naboer og øvrige interesser.

8 Offentliggørelse og klagevejledning

8.1 Generel klagevejledning

Afgørelse om vilkårsændring fra Region Sjælland vil blive offentliggjort den 23.08.2023 ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside.

Afgørelserne kan påklages inden 4 uger fra de er offentliggjort.

Hvis du ønsker at klage over afgørelserne, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID/MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til rette myndighed. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen, sender myndigheden klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som herefter beslutter om, du kan fritages. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Et indbetalt klagegebyr tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Nævnenes Hus' hjemmeside.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

8.2 Klage over Region Sjællands afgørelser

8.2.1 Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen

Regionens afgørelse om vilkårsændring og evt. vurderinger efter miljøvurderingsloven³ eller habitatbekendtgørelsen⁴ om internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede dyre- og plantearter kan påklages efter bestemmelserne i råstofloven.

³ LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

⁴ BEK nr. 2091 af 12. november 2021. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. råstoflovens § 16, stk. 7. Ved rettidig klage efter råstoflovens § 13, stk. 1, må tilladelsen tidligst udnyttes, når Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet endelig afgørelse i klagesagen eller har truffet afgørelse om, at tilladelsen kan udnyttes på trods af klagen, jf. råstoflovens § 16, stk. 8.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 54, stk. 1 (ved samtidig miljøvurdering). Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

8.3 Orientering**Kopi af afgørelsen er sendt til:**

- Guldborgsund Kommune, natur@guldborgsund.dk og teknik@guldborgsund.dk
- Naturstyrelsen (driftsenhed), nst@nst.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Guldborgsund Kommune, guldborgsund@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling på kommuneniveau, kontakt@dofstor.dk
- Museum Lolland Falster, post@museumlollandfalster.dk
- Friluftsrådet fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Kreds Storstrøm: storstroem@friluftsradet.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, cfk@slks.dk
- Skat, myndighed@skat.dk

Derudover orienteres øvrige høringsparter jf. afsnit 3.2.1.

Bilag 1

Tilladelse til indvinding af råstoffer Stilund 999, 4880 Nysted

Region Sjælland har den 11. marts 2022 givet endelig tilladelse til at indvinde råstoffer på Stilund 999, 4880 Nysted, matr.nr. 6a St. Musse By, Musse.

Tilladelsen har forud for afgørelsen været i partshøring hos myndigheder og naboer.

Gravearealet ligger i St. Musse Graveområde. Arealet er på ca. 19 ha. Grusgraven skal efterbehandles til naturområde med søer. Region Sjælland har meddelt tilladelse til gravning under grundvand.

Tilladelsen er givet efter råstoflovens¹ § 7 og § 8.

Ansøgningen er blevet screenet efter bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)², § 21, og regionen har vurderet, at råstofindvinding på ovennævnte ejendomme ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet. Tilladelse til råstofindvinding er derfor gennemført uden at der er udarbejdet en VVM-redegørelse.

Klagevejledning

Klageberettigede kan klage over afgørelserne til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra datoen for offentliggørelsen den 11. marts 2022.

Der henvises desuden til klagevejledningen i tilladelsen.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26/01/2017 om råstoffer

² Lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

Tilladelse til

RÅSTOFINDVINDING

Stilund 999, 4880 Nysted
Lærkemosegård råstofgrav

Gældende indtil 11.03.2032

**Tilladelse til erhvervsmæssig
indvinding af råstoffer på matrikel**

Matr.nr. 6a St. Musse By, Musse
Stilund 999, 4880 Nysted
Guldborgsund Kommune

St. Musse Graveområde

Dato: 11.03.2022

Sagsnummer EMN-2021-03185

Oversigt

Stilund 999, 4880 Nysted. Del af matr. nr. 6a St. Musse By, Musse

Sagsnummer EMN-2021-03185

Ansøger, indvinder og ejer

Navn:	Hjalmar Aalborg		
CVR-nr.:	29458162		
Adresse:	Engestoftevej 144, 4930 Maribo		
Kontakt:	Hjalmar Aalborg		
Telefon:	2945 8162	E-mail:	Hjalmar1981@hotmail.com

Fig. 1. Oversigtskort med ansøgt areal (postkasserødt) og arealer omfattet af St. Musse Graveområde (lysere rødt). Det ansøgte graveareal er beliggende indenfor graveområdet.

Indhold

1	AFGØRELSE FRA REGION SJÆLLAND	6
1.1	RÅSTOFLOVEN	6
1.1.1	Begrundelse	6
1.2	MILJØVURDERING (VVM)	6
1.3	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	6
2	AFGØRELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	8
2.1	VANDFORSYNINGSLØVEN	8
2.2	MILJØBESKYTTELSESLØVEN	8
3	VILKÅR FRA REGION SJÆLLAND	9
3.1	VILKÅR EFTER RÅSTOFLOVEN	9
3.1.1	Før indvindingen påbegyndes	9
3.1.2	Råstofindvindingen	10
3.1.3	Tilladte driftstider	12
3.1.4	Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer	13
3.1.5	Materiel	15
3.1.6	Støv	15
3.1.7	Forebyggelse mod forurening	15
3.1.8	Belysning	17
3.1.9	Arkæologi	17
3.1.10	Efterbehandling	17
3.1.11	Afslutning	18
4	VILKÅR FRA ANDRE MYNDIGHEDERNE	19
4.1	GULDBORGSUND KOMMUNE	19
4.1.1	Vandforsyningsloven	19
4.1.2	Miljøbeskyttelsesloven	19
5	GRUNDLAG FOR TILLADELSEN	20
5.1	ANSØGNINGEN	20
5.2	UDTALELSER	22
5.2.1	Høring af myndigheder og forsyningsselskaber	22
5.2.2	Høring af naboer mv.	22
5.2.3	Partshøring af udkast til afgørelse	23
6	GRAVE - OG EFTERBEHANDLINGSPLAN	24
7	REGIONENS VURDERING OG BEHANDLING AF SAGEN EFTER RÅSTOFLOVEN	24
7.1	RÅSTOFLOVEN	24
7.1.1	Råstofplanen	24
7.2	MILJØBESKYTTELSE	25
7.2.1	Driftstider	25
7.2.2	Støj	25
7.2.3	Støv	25
7.2.4	Forebyggelse mod forurening	26
7.2.5	Graveafstande og periferiskråninger	26

7.3	VANDFORSYNINGSIINTERESSER	27
7.4	BESKYTTELSE AF ARKÆOLOGISKE OG GEOLOGISKE INTERESSER.....	27
7.5	NATURBESKYTTELSE, LANDSKABELIGE VÆRDIER OG VIDENSKABELIGE INTERESSER.....	27
7.6	SIKKERHEDSSTILLELSE	27
8	NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV	28
9	MILJØVURDERING (VVM)	28
10	HØRINGSSVAR PÅ PARTSHØRING	28
11	REGIONS SJÆLLANDS SAMLEDE VURDERING.....	30
12	GENERELLE BESTEMMELSER	31
12.1	GYLDIGHED OG TILBAGEKALDELSE	31
12.2	TINGLYSNING AF DEKLARATION OM EFTERBEHANDLING	31
12.3	TILSYN OG BESIGTIGELSE	31
12.4	ARKÆOLOGI UNDER INDVINDINGEN SAMT UDTALELSE FRA MUSEUM INDEN OPSTART	32
12.5	GRAVE OG EFTERBEHANDLINGSPLAN	32
12.6	RETURJORD.....	32
12.7	AFFALD	32
12.8	ENTREPRENØRTANKE	33
12.9	JORDFORURENING	33
12.10	BYGGELOVEN	33
12.11	GRUNDVAND	33
12.12	DRÆN.....	33
12.13	DIGESVALER.....	33
12.14	LEDNINGSREGISTERET	33
12.15	TELELEDNINGER	34
12.16	INDBERETNING AF INDVUNDEN MÆNGDE	34
12.17	INDBERETNING OM BORINGER.	34
12.18	UNDERRETNING VED KONKURS MV.	34
12.19	RÅSTOFAFGIFT.....	34
12.20	YDERLIGERE VILKÅR OG ÆNDRINGER	34
13	OFFENTLIGGØRELSE OG KLAGEVEJLEDNING	35
13.1	GENEREL KLAGEVEJLEDNING	35
13.2	KLAGE OVER REGION SJÆLLANDS AFGØRELSE	35
13.2.1	<i>Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen</i>	<i>35</i>
13.2.2	<i>Klage over afgørelse fra Guldborgsund Kommune.....</i>	<i>36</i>
13.3	ORIENTERING	36

Bilag

1. Oversigtskort
2. Grave- og efterbehandlingsplan af 12. oktober 2021
3. VVM-screeningsskema, Region Sjælland, 6. juli 2021
4. Guldborgsund Kommunes afgørelse vedrørende gravning under grundvandsspejlet
5. Guldborgsund Kommunes afgørelse vedrørende recirkulation af vaskevand
6. Høringssvar fra Lolland-Falster Museum (indledende høring)
7. Fælles høringssvar fra en række naboer (indledende høring)
8. Fælles høringssvar fra en række borgere og Banedanmark (partshøring af udkast til grave-tilladelse)

1 Afgørelser fra Region Sjælland

1.1 Råstofloven

På baggrund af ansøgning af 11. marts 2021 og med hjemmel i råstofloven¹ meddeler Region Sjælland hermed tilladelse til en årlig indvinding af 166.000 m³ sand, grus og sten, hvoraf de 110.000 m³ kan indvindes under grundvandsspejlet. Derudover kan der årligt indvindes 7.500 m³ muld. Indvindingsarealet er på i alt 19 ha og fremgår af oversigtskortet på fig. 1 og vedlagte oversigtskort, bilag 1.

Tilladelsen gives på vilkår i medfør af råstoflovens § 10, som beskrevet kp. 3.

Samtidig godkender Region Sjælland grave- og efterbehandlingsplanen (bilag 2) på vilkår, som er beskrevet i afsnit 3.1.1.1.

Der fastsættes en sikkerhedsstillelse på 1.000.000 kr., jf. afsnit 3.1.1.2. Tilladelsen må først udnyttes, når sikkerhedsstillelsen er godkendt af Region Sjælland.

Tilladelsen kan jf. afsnit 3.1.1.2 endvidere først udnyttes, når der er foretaget en støjberegning der dokumenterer, at de fastsatte støjvilkår jf. afsnit 3.1.4.1 kan overholdes.

Tilladelsen må ligeledes først udnyttes, når klagefristen er udløbet.

1.1.1 Begrundelse

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at der skal gives tilladelse til indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

For tilladelsen til råstofindvinding har Region Sjælland lagt vægt på, at arealet er udlagt til grave-område i Region Sjællands råstofplan 2020. Region Sjælland har afvejet de hensyn, som fremgår af råstoflovens §3 og fundet, at der med de vilkår der er fastsat i kp 3 og 4, kan etableres en råstofgrav på den ansøgte placering.

Nærmere beskrivelse af Region Sjællands behandling og vurdering af sagen fremgår af kp. 7.

1.2 Miljøvurdering (VVM)

Region Sjælland har vurderet, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og afgør derfor, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering². Region Sjællands afgørelse om ikke VVM-pligt blev offentliggjort 19. august 2021. VVM-screeningen fremgår af bilag 3.

1.3 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Det er Region Sjællands vurdering, at det ansøgte ikke i sig eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt³ og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

¹ LBK nr. 124 af 26. januar 2017 af lov om råstoffer, § 7, stk. 1 og § 8.

² LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

³ BEK nr. 2091 af 6. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 6, stk. 1, § 7, stk. 3, nr. 1, § 7, stk. 13, nr. 1, § 7, stk. 13, nr. 2, og § 10, stk. 1.

Regionen vurderer endvidere, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Regionens nærmere vurdering fremgår af kp. 8.

2 Afgørelser fra andre myndigheder

2.1 Vandforsyningsloven

Guldborg Kommune meddeler samtidigt tilladelse efter vandforsyningsloven til indvinding af 1.000 m³ vand pr. år til støvbekæmpelse samt tilladelse til den midlertidige grundvandssænkning, der vil være konsekvensen af den tilladte råstofindvinding under grundvandsspejlet.

Tilladelsen meddeles på vilkår, som beskrevet i kp. 4.

Klagevejledning fremgår af tilladelsen, se bilag 4.

2.2 Miljøbeskyttelsesloven

Guldborg Kommune meddeler samtidigt tilladelse til recirkulation af vand fra grusvask via slam-bassin tilbage til gravesø.

Tilladelsen meddeles på vilkår, som beskrevet i kp. 4.

Klagevejledning fremgår af tilladelsen, se bilag 5.

3 Vilkår fra Region Sjælland

3.1 Vilkår efter Råstofloven

3.1.1 Før indvindingen påbegyndes

3.1.1.1 Grave- og efterbehandlingsplan

- Gravningen og efterbehandlingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med den godkendte grave- og efterbehandlingsplan, der beskriver de overordnede retningslinjer for indvinding og efterbehandlingen. Eventuelle ændringer af grave- og efterbehandlingsplanen skal godkendes af Region Sjælland.
- Det åbne gravefelts størrelse, omfattende areal under enten indvinding eller efterbehandling, må højst være ca. 5 ha. Se også afsnit 3.1.1.2 herunder.
- Området, hvor indvindingen har fundet sted, skal efterbehandles til naturformål/rekreative formål. Efterbehandlingsplanen er nærmere beskrevet i afsnit 3.1.1.1. og bilag 2. Vilkår for efterbehandling fremgår af afsnit 3.1.10.

3.1.1.2 Støjmåling

- Inden indvindingen indledes på arealet, skal indvinder ved en beregning dokumentere, at de støjgrænser der er fastsat i afsnit 3.1.4.1 kan overholdes.

3.1.1.3 Sikkerhedsstillelse

- Der skal stilles sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling inden, tilladelsen udnyttes.
- Den aktuelle sikkerheds størrelse fastsættes til 1.000.000 kr. Den er beregnet ud fra, at ¼ af det tilladte graveareal, ca. 5 ha, under hele indvindingsperioden skønnes at være enten under indvinding eller efterbehandling. Halvdelen heraf, ca. 2 ½ ha, forudsættes i beregningen efterbehandlet til landareal, hvor sikkerheden er fastsat til 250.000 kr./ha og 2 ½ ha efterbehandlet til sø- og naturområde, hvor sikkerhedsstillelsen er fastsat til 150.000 kr./ha.
- Region Sjælland kan stille krav om, at sikkerhedsbeløbet opskrives, hvis det ud fra en konkret vurdering skønnes nødvendigt. Sikkerhedsbeløbet kan efter aftale reduceres, hvis det åbne gravefelt begrænses til et mindre areal, og der foretages løbende efterbehandling på de allerede udgravede arealer.
- Sikkerhedsstillelsen skal være en ikke tidsbegrænset sikkerhed og stilles i form af garanti fra et pengeinstitut eller et kautions- og garantiforsikringsselskab. Gravning må ikke påbegyndes før sikkerhedsstillelse er indsendt til - og godkendt af Region Sjælland.

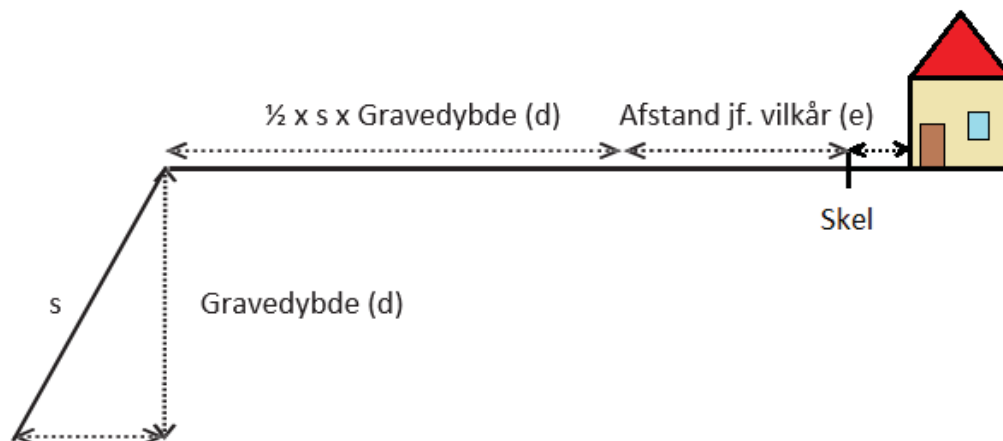
3.1.1.4 Afmærkning

- Afmærkning (af hvert etape) skal være aftalt med Region Sjælland før gravning påbegyndes (på de respektive etaper).

3.1.2 Råstofindvindingen

3.1.2.1 Grave- og efterbehandlingsgrænser

- Der fastsættes 3 forskellige grænser for indvindingen. En grænse for indvinding under grundvand, en grænse for indvinding over grundvand, og en grænse for efterbehandlingen. Gravegrænserne er fastsat/beregnet med udgangspunkt i de gravedybder, der er angivet i ansøgningen. Principskitse for graveafstande ses herunder.

- Skråninger mod graveområdets ydre grænser skal efterlades med en respektafstand og en hældning, der ikke er stejlere end fastsat anlæg. Indenfor respektafstanden, som er arealet mellem skel og efterbehandlingsgrænse (e), må der ikke foretages gravning eller efterbehandling. Indenfor respektafstanden kan der dog godt etableres f.eks. støjvolde. Se også afsnit 6.2.5
- Indvindes med stejlere hældning end det fastsatte skråningsanlæg til efterbehandling, skal graveafstanden fra skel øges. Der gælder følgende afstande for 1) gravning over grundvandsspejlet (GVS) og 2) gravning under GVS (se også figur herover):

Graveafstand over GVS (G_o) fastsættes efter formlen: $G_o = e + (\frac{1}{2} \times s \times d)$.

Graveafstand under GVS (G_u) fastsættes efter formlen: $G_u = e + (s \times d) + 13$.

- Såfremt der opnås gravetilladelse på ejendommen matr.nr. 15d St. Musse By, Musse beliggende umiddelbart vest for nærværende gravefelt (strækning A, se nedenstående kort), kan der foretages skelgennemgravning jf. ansøger Hjalmar Aalborgs ønske.
- I nedenstående skema fremgår en samlet oversigt over fastlagte gravedybder og skråningsanlæg for graveområdets afgrænsninger A-F jf. kortoversigt:

Afgrænsning	Efterbe- handlings- grænse (e)	Gravedybde (m), bestemt fra terræn til GVS (d)	Skrånings- anlæg (s)	Graveafstand (m) ved grav- ning over GVS (Go)	Graveafstand (m) ved grav- ning under GVS (Gu)
A	1	5,5	1	3,75	19,5
B	8	5,5	2	13,5	32
C	10	5,5	2,5	17,0	36,75
D (fra beboel- sesbygninger)	25	5,5	2	30,5	49
D (fra skel)	3	5,5	2	8,5	27
E	10	5,5	2,5	17,0	36,75
F (fra beboel- sesbygning)	25	5,5	2	30,5	49
F (fra skel)	3	5,5	2	8,5	27

Skema med graveafstande ved forudsætning om den anførte gravedybde og skråningsanlæg. Graveafstand til offentlig og privat vej måles fra vejkanten. GVS = grundvandsspejl.

Figur med graveafstande og skråningsanlæg for strækningerne A til F.

3.1.2.2 Aftale om gravning tættere på

- Efter aftale med ejer af naboejendomme kan der graves tættere på de respektive ejendomme end de fastsatte grænser. Aftalen skal godkendes af Region Sjælland og tinglyses, inden gravning tættere på de fastsatte grænser foretages.

3.1.2.3 Indskiftning

- Indskiftning kan kun ske, såfremt Region Sjælland meddeler tilladelse. I eventuel ansøgning om indskiftning skal det dokumenteres, at skråningerne vil være stabile, og at der er tilstrækkelige materialer til efterbehandling.

3.1.2.4 Vilkår om adgangsvej

- For at hindre uvedkommende færdsel skal adgangsvejen være afspærret, når råstofgraven er ubemandet. Adgangsvejen skal renholdes og vandes ved generende støvdannelse.

3.1.2.5 Interne køreveje

- Til etablering af køreveje i råstofgraven må der ud over materialer fra graven ikke uden godkendelse fra Region Sjælland anvendes andet end rene sten- og grusmaterialer. Tilkørte materialer skal fjernes i forbindelse med efterbehandlingen, medmindre materialerne kan indgå som en naturlig del af efterbehandlingen.

3.1.2.6 Jord- og materialeoplag

- Materialeoplag samt oplag af afrømet muld/overjord skal henlægges inden for det tilladte indvindingsområdes afgrænsning og med en maksimal højde på 5 m over omgivende/ikke gravet terræn.

3.1.2.7 Tilførsel af råstoffer

- Der må ikke uden tilladelse fra Region Sjælland tilføres råstoffer til graven udefra ud over 25% af den indvundne mængde, og det må kun ske til brug for oparbejdning af udgravede materialer fra graven.
- Der skal føres log over mængde og type af tilførte rene råstoffer til oparbejdning af materialer i graven. Loggen skal på forlangende udleveres til Region Sjælland.

3.1.2.8 Råstofkvalitet

- Region Sjælland kan forlange, at indvinderen lader de oparbejdede materials kvalitet undersøge med henblik på deres anvendelighed til bestemte formål. Undersøgelsernes nærmere omfang fastsættes i givet fald af Region Sjælland i hvert enkelt tilfælde.
- Hvis virksomheden lader egne rutinemæssige undersøgelser foretage, kan analyseattester fra disse være tilstrækkelig dokumentation. Region Sjælland kan forlange at få sådanne attester tilsendt.

3.1.3 Tilladte driftstider

- Tilladte driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg:
 - Mandag til fredag kl. 07.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
 - Lørdag kl. 07.00 - 14.00, dog ikke helligdage.
- Tilladte driftstider for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område. (Støjafgivende reparationer, opstart og afprøvning af materiel kan gennemføres fra kl.

06.00, hvis støjvilkåret kan overholdes jf. afsnit 3.1.4.1):

- Mandag til fredag kl. 06.00 – 18, dog ikke helligdage.
- Lørdag kl. 07.00 - 14.00, dog ikke helligdage.
- Afvigelser fra de normale driftstider er kun muligt i kortere perioder og kun med accept fra Region Sjælland. Indvinder skal orientere alle nærmest liggende naboer med mindst 8 dages varsel.
- Lastbiler må parkere i graven med motoren slukket fra en time før til en time efter de tilladte driftstider.

3.1.4 Støj, lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

3.1.4.1 Støjvilkår

Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte/beregnete værdi af virksomhedens bidrag til støjen, målt som det ækvivalente, korregerede støjniveau i dB(A), overstiger grænserne i nedenstående skema. Ifølge Guldborgsund Kommuneplan er der for landsbyen St. Musse en kommuneplanramme, der klassificerer landsbyen som ”åben lav bebyggelse og tæt lav bebyggelse”. Grænseværdierne for støj i forhold til St. Musse fremgår derfor af pkt. 5 i skemaet.

Grænseværdier for støj, baseret på Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984	Mandag – fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag – fredag Kl. 06.00-07.00
5. Boliger for åben og lav boligbebyggelse	45	35
8. Det åbne land (inklusiv landsbyer og landbrugsarealer) på opholdsarealer op til 15 meter fra boliger	55	40

3.1.4.2 Maksimalt støjniveau om morgenen

- Der må ikke på noget tidspunkt i perioden kl. 6.00 - 7.00 være et støjniveau over 70 dB(A).

3.1.4.3 Støj i anlægs- og efterbehandlingsfasen

- Der accepteres et støjniveau på 60 dB(A) i tidsrummet 7.00 - 16.00, mandag til fredag, i forbindelse med anlægs- og efterbehandlingsarbejdet. Anlægsarbejdet omfatter afgravning af muld og overjord samt etablering af støjvolde og terrænreguleringer af kortere varighed.

3.1.4.4 Pligt til støjmåling/støjberegning

- Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre støjmålinger og støjberegninger efter anmodning fra Region Sjælland, hvis regionen som tilsynsmyndighed har begrundet mistanke om, at vilkårene ikke overholdes. Beslutning om metode og hyppighed af målinger træffes af Region Sjælland. Der kan maksimalt kræves målinger en gang om året, - med mindre forholdene i råstofgraven er ændrede.

3.1.4.5 Udførelse af støjberegning

- Støjmålinger/støjberegninger skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 og nr. 6/1984 om måling af ekstern støj fra virksomheder og gennemføres under forhold, hvor virksomheden er i fuld drift.
- Målingerne/beregningerne skal udføres af et af Miljøstyrelsen akkrediteret firma.

3.1.4.6 Støjdæmpende foranstaltninger

- Til omliggende beboelser etableres en 2-3 meter høj afskærmende jordvold indenfor det til-ladte graveareal.
- Gravemaskiner, sortieranlæg o.l. kan om fornødent kræves støjdæmpet, således at oven-nævnte grænseværdier kan overholdes. Støjdæmpningen kan for eksempel ske ved gummi-beklædning, indkapsling af maskindele, opsætning af støjskærme eller yderligere oplægning af volde mod de nærliggende beboelseshuse.

3.1.4.7 Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer (hvis relevant)

- Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af virksomhedens bidrag til støjen målt indendørs i de berørte bygninger overstiger følgende grænser:

Anvendelse	A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder i børneinst. og lign.		
Aften/nat (kl. 18-07)	20	85
Dag (kl. 07-18)	25	85
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd. Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde, hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med 5 dB

- Driften af virksomheden må ikke medføre at udsendelse af vibrationer målt som accelera-tionsniveau indendørs i de berørte bygninger overstiger følgende grænser:

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau, Law i dB
------------	--------------------------------------

Boliger i boligområder (hele døgnet)	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 18-07	75
Børneinstitutioner og lignende	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 07-18	80
Kontorer, undervisningslokaler, og lign.	80
Erhvervsbebyggelse	85

Grænseværdier for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s^2 . Grænseværdierne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S

Note: For kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.

- Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre målinger og beregninger efter anmodning fra Region Sjælland, hvis regionen som tilsynsmyndighed har begrundet mistanke om, at vilkårene ikke overholdes. Der kan maksimalt kræves målinger/beregninger én gang om året medmindre, forholdene i råstofgraven er ændrede.
- Måling, rapportering og anden dokumentation skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 3 (lavfrekvent støj og infralyd) og 4 (vibrationer) i "Orientering fra Miljøstyrelsen", nr. 9, 1997 om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø, af et laboratorium, der er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj".

3.1.5 Materiel

- Det benyttede materiel skal svare til det i ansøgningsmaterialet beskrevne. Ændringer, som medfører et øget antal maskiner eller mere støjende maskiner skal anmeldes til Region Sjælland senest 4 uger før ibrugtagning. Regionen kan i denne periode stille supplerende vilkår.

3.1.6 Støv

- Virksomhedens drift må ikke give anledning til væsentlige ulemper i form af støv. Der skal i nødvendigt omfang træffes foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg (eksempelvis ved vanding eller sprinkling).
- Der må ikke uden råstofmyndighedens godkendelse udsprede andre støvdæmpende midler end vand.
- På interne veje må der ikke køres med en hastighed over 20 km/t.

3.1.7 Forebyggelse mod forurening

3.1.7.1 Brændstoftanke

- Overjordiske brændstoftanke med tilhørende slanger og brændstofstudse, olietromler m.v. skal - uanset hvor de placeres inden for det godkendte graveområde - anbringes i aflåselige lukkede containere med en indbygget sump, som skal kunne rumme 100 % af brændstoftankens volumen og øvrige olieprodukter.
- Alternative løsninger er mulige, hvor brændstoftanke med tilhørende slanger og brændstofstudse, olietromler m.v. anbringes i aflåselige eksisterende eller nye bygninger, og sikres med

en sump, som mindst skal kunne rumme 100 % af brændstoftankens volumen og øvrige olieprodukter. En alternativ løsning skal godkendes af Region Sjælland.

- Udendørstanke og entreprenørtanke skal sikres mod påkørsel.

3.1.7.2 Tankning, reparation og parkering af kørende materiel

- Tankning, reparation, vask og parkering af kørende materiel skal foregå minimum 50 meter fra åbne vandflader.
- Tankning, reparation/service, vask og parkering af kørende materiel skal foregå på befæstet areal som er modstandsdygtigt overfor olieprodukter, således at evt. oliespild hurtigt og nemt kan fjernes og spildte væsker ikke kan løbe væk fra det befæstede areal. Hvor der ikke er etableret tæt belægning i tankningsområdet skal tankning foregå ved hjælp af en kontrolleret spildsikker pumpeanordning, f. eks. sugepumpe i det kørende materiel, hvor brændstofslangen monteres på køretøjet med lynkobling eller lignende sikret kobling. Til drypsspild anvendes desuden sugemåtter eller lignende. Under påfyldningsstudse på tanke med olieprodukter, herunder motorbrændstof, hvor der ikke er installeret spildsikre anordninger, skal der etableres en impermeabel belægning med kontrolleret afledning og opsamling af afløbsvandet.
- Spild skal opsamles f. eks. i en tæt spildbakke eller grube som skal tømmes, således at regnvand i maksimalt udgør 10 % af spildbakken eller grubens volumen.

For tankning af langsomt kørende samt svært flytbart materiel, som anvendes i grusgraven, gælder følgende:

- Maskinen skal have monteret en sugepumpe med fast rørforbindelse til maskinens dieseltank.
- Denne pumpe skal have monteret en slange til at forbinde til brændstoftanken. Mellem pumpe og slange skal der være monteret en lukkehane, og for enden af slangen skal der være en lynkobling monteret.
- Ved tankning monteres lynkoblingen fra slangen på en modpart på brændstoftanken. Tankningen skal foregå således, at den automatisk afbrydes, når tanken er fuld.
- Under påfyldningsstudse på tanke med olieprodukter, herunder motorbrændstof, skal der etableres en impermeabel belægning med kontrolleret afledning af afløbsvandet. Alternativt skal eventuelt spild opsamles i en tæt spildbakke eller grube. En eventuel udendørs spildbakke eller grube skal tømmes, således at regnvand i bunden maksimalt udgør 10 % af spildbakken eller grubens volumen. Alternativt kan der anvendes sugemåtter til drypsspild.

3.1.7.3 Entreprenør-tanke

- Påfyldning af entreprenørtanke og køretøjer skal foregå på impermeable arealer med kontrolleret afledning af afløbsvandet.
- Udendørs tanke og entreprenørtanke skal sikres mod påkørsel.

3.1.7.4 Øvrigt oplag

- Oplag af olieprodukter skal placeres under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagsplads inden for grusgravens område skal være indrettet med impermeabel belægning uden afløb og således, at spild kan holdes inden for området uden mulighed for afløb til jord, grund- og

overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsenhed.

- Der må ikke benyttes eller oplagres kemikalier eller lignende stoffer til andet end grusgravsindvindingen. Kemikalier, olieprodukter mv. eller lignende stoffer til grusgravsindvindingen skal opbevares i overdækket container i beholdere egnet til formålet. Flydende væsker herunder spildolie hydraulikolie m.fl. skal desuden opbevares på spildbakker, der kan indeholde 100% af indholdet fra den største beholder. Containeren skal sikre mod påkørsel.

3.1.7.5 Olie- og kemikaliespild

- Alt stationært og rullende materiel skal regelmæssigt inspiceres for olie- og kemikaliespild, og eventuelle utætheder skal øjeblikkeligt afhjælpes og repareres.
- Spild af olieprodukter, herunder spild ved påfyldning af brændstof på køretøjer, skal opsamlles straks. Der skal forefindes absorptionsmateriale til opsamling af sådant spild.

3.1.7.6 Affald

- Maskiner og materiel, der ikke anvendes i forbindelse med indvinding, eller ikke kan betragtes som anvendeligt til indvindingen, må ikke opbevares inden for det område, som tilladelsen til indvinding af råstoffer omfatter.
- Ejeren og indvinderen har ansvar for, at der ikke - hverken midlertidigt eller varigt - henlægges affald af nogen slags samt for, at eventuelt henkastet affald straks fjernes.

3.1.7.7 Dræn

- Hvis der i forbindelse med indvindingen blotlægges dræn, skal Guldborgsund Kommune og Region Sjælland underrettes. Der må ikke afledes drænvand til det gravede areal. Se også afsnit 12.12.

3.1.8 Belysning

- Belysning i graveområdet skal etableres således, at lys anbragt mere end 4 meter over terræn skal være afskærmet og kun må være nedadrettet. Området må være oplyst fra 1 time før til 1 time efter driftstiden. Ved vedligeholdelse af materiel er det tilladt, at dele af området er oplyst ud over det fastsatte tidsrum.

3.1.9 Arkæologi

- Hvis der i forbindelse med råstofindvindingen fremkommer arkæologiske fund eller anlæg, skal indvindingen omgående standses, og der skal foretages anmeldelse til Museum Lolland-Falster.

3.1.10 Efterbehandling

- Arealet skal efterbehandles løbende, og efterbehandlingen af de enkelte etaper jf. grave- og efterbehandlingsplanen skal påbegyndes så tidligt, som det er praktisk muligt under hensyn til virksomhedens drift.
- Mulddepoter, der er oplagt på ejendommen i forbindelse med afgravning af overjord, skal nedlægges i forbindelse med efterbehandlingen.
- Efterbehandlingen skal minimum udføres med periferiskråninger som beskrevet i afsnit 3.1.2.2. Efterbehandlingen kan påbegyndes fra efterbehandlingslinjen (e), der ligeledes er vist i skemaet.

- Søbredden skal gøres varieret f.eks. med udlæg af store sten og etablering af næs og vige. Sikkerheds- og lavvandszonen må ikke udføres af eller beklædes med muld.
- Ved efterbehandling til sø udføres en sikkerheds- og lavvandszone. Fra periferiskråningernes skråningsfod - som er 1 m over højeste grundvandsniveau - anlægges en sikkerheds- og lavvandszone på 13 m med anlæg 1: 5 fra 5 meter over grundvandsspejlet til 8 meter under grundvandsspejlet.
- Adgangsveje og interne veje skal fjernes i forbindelse med gravearealets retablering, medmindre vejene kan indgå som en naturlig del af efterbehandlingen.
- Der må ikke udsættes eller fordres ænder, fisk eller andet i eller ved vandhuller og søer i råstofgraven.
- Der må fremover ikke gødskes eller bruges pesticider/sprøjtemidler på de efterbehandlede arealer.
- I forbindelse med eventuel gennemgravning af skel ind til graveområdet på matr.nr. 15d St. Musse By, Musse, kan der laves en samlet efterbehandling for delområde 1 i graveplanen og matr.nr. 15d St. Musse By, Musse.

3.1.11 Afslutning

- Efterbehandlingen skal være afsluttet senest 1 år efter endt indvinding, eller senest den dato hvor tilladelsen udløber.
- Efterbehandlingspligten indtræder omgående, såfremt tilladelsen tilbagekaldes.
- Behandlingsanlæggene og dertil knyttede installationer, herunder eventuelle støbte fundamenter eller lignende, samt gravemaskiner, redskaber, bygninger og skure skal fjernes i forbindelse med efterbehandlingen.

4 Vilkår fra andre myndighederne

4.1 Guldborgsund Kommune

4.1.1 Vandforsyningsloven

Guldborgsund Kommune har truffet afgørelse om tilladelse til og vilkår for råstofindvinding under grundvandsspejlet. Afgørelsen vedlægges som bilag 4.

For indvindingen under grundvandsspejlet gælder følgende vilkår:

1. Tilladelsen omfatter den sænkning af grundvandsstanden der kommer, som følge af en råstofindvinding på 110.000 m³/år under grundvandsspejlet.
2. Vandet skal forblive på matriklen og må ikke bortledes.
3. Det tillades at bruge op til 1.000 m³/år internt på grunden til vanding af veje for at hindre støv. Vandet hentes fra gravesøen.
4. Råstofgraven er beliggende på matr. nr. 6a St. Musse By, Musse.
5. I forbindelse med råstofgravningen er det ikke tilladt at sænke grundvandsstanden ved hjælp af pumpning eller afledning af vand via dræn eller grøft.
6. Tilladelsen kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger, som lå til grund for afgørelsen, viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

4.1.2 Miljøbeskyttelsesloven

Guldborgsund Kommune har truffet afgørelse om tilladelse til og vilkår for udledning af vand fra grusvask via et slambassin tilbage til gravesøen. Afgørelsen vedlægges som bilag 5.

Tilladelsen er gældende på matr.nr. 6a St. Musse By, Musse og meddeles på følgende vilkår:

Generelt

1. Der må hverken før, under eller efter vådsorteringen, tilsættes stoffer, der kan forurene grundvandet.
2. Ejer/bruger er ansvarlig for anlæggets drift og vedligeholdelse.
3. Der må ikke ske udledning af vandet til andre vandløb eller søer.

Bundfældning

4. Spildevandet skal, før det udledes, ledes igennem et bundfældningsbassin.
5. Bundfældningsbassinet skal være indrettet med dykket tilløb og dykket afløb.
6. Bundfældningsbassinet skal være tilgængeligt for oprensning, og skal oprenses efter behov.
7. I forbindelse med efterbehandlingen, skal bundfældningsbassinet fjernes, eller på anden måde indgå i efterbehandlingen.

5 Grundlag for tilladelsen

5.1 Ansøgningen

- Ansøgningen består af ansøgningsskema, grave- og efterbehandlingsplan samt VVM-screeningsskema af 11-03-2021. Vedlagt ansøgningen var derudover 3 boreprofiler fra eksisterende borer på arealet.
- Ansøgningen omfatter en del af matr.nr. 6a St. Musse By, St. Musse, Guldborgsund Kommune. Det ansøgte areal udgør 19 ha og ligger indenfor udlagt graveområde. Det ansøgte areal er det grønt markerede areal på kortet herunder.

- Der forventes årligt produceret 166.000 m³ sand- og grusmaterialer, heraf op til 110.000 m³ under grundvandsspejlet. Derudover kan der årligt indvindes 7.500 m³ med henblik på salg. Den samlede råstofindvinding forventes afsluttet 2028.

- I forhold til den oprindelige ansøgning, har indvinder revideret beskrivelsen af det anvendte materiel. Omfanget af ønsket materiel indgår i Grave- og efterbehandlingsplanen, justeret 12. oktober 2021 og omfatter nu:
 - 2 stk. dozer og 2 stk. dumper (fortrinsvis i anlægsfasen)
 - 3 stk. gummihjulslæssere
 - 1 stk. wiremaskine til indvinding under grundvandsspejlet
 - 2 stk. sorteringsanlæg (powerscreen) til såvel tørsortering og vådsorteringAlle maskiner/anlæg vil ikke være i drift samtidigt.
- På baggrund af den indledende partshøring af ansøgningsmaterialet, er graveplanen på opfordring fra en række nærmeste naboer i St. Musse blevet ændret i forhold til det ansøgte, hvilket fremgår af Grave- og efterbehandlingsplanen, justeret 12. oktober 2021. Graveplanen er nu opdelt i 5 etaper. Den 1 etape ligger i den nordvestligste del af gravefeltet, længst væk fra St. Musse. I 1. etape placeres efter delvis udgravning sorteringsanlæg m.m., så de mest støjende anlæg afskærmes bedst mulig. Dernæst afgraves etaperne 2 og 3 nærmest St. Musse i overensstemmelse med naboønskerne. Indvundet materiale transporteres til etape 1 for videre behandling og sortering. Til slut indvindes etape 4 og 5, hvor sorteringsanlæg eventuelt kan placeres, forudsat af støjkrav til omgivelserne kan overholdes.
- Ved indvindingen holdes der en afstand på 15 meter til omboende. På de 15 meter etableres en støjvold på op til 3 meters højde.
- På naboarealet mod vest, matr.nr. 15d St. Musse By, Musse, ønsker lodsejeren Banedammark, at foretage råstofindvinding i forbindelse med baneudvidelse. I den forbindelse ønsker ansøger Hjalmar Aalborg, at der foretages skelgennemgravning mellem de to matrikler.
- Til eventuel vådsortering af råstofferne, forventes indvundet vand fra gravesø på ca. 1.000 m³/døgn i ca. 9 mdr., svarende til ca. 189.000 m³/år. Vandet fra vådsorteringen udledes til bundfældningsbassin, hvor de opslæmmede partikler bundfældes. Fra bundfældningsbassinet ledes vandet retur til gravesøen. Det vand der tages fra gravesøen ledes via bundfældningsbassinet således direkte tilbage til gravesøen.
- I forhold til den oprindelige ansøgning, har indvinder revideret sine ønsker til driftstider for gravemaskiner/oparbejdningsanlæg og for udlevering og læsning af råstoffer. De nu ansøgte driftstider fremgår af Grave- og efterbehandlingsplanen, justeret 12. oktober 2021.

Ønskede driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg:

- Mandag til fredag kl. 07.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
- Lørdag kl. 7.00 - 14.00, dog ikke helligdage.

Ønskede driftstider for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område, samt støjafgivende reparationer og afprøvning af materiel:

- Mandag til fredag kl. 06.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
- Lørdag kl. 07.00 - 14.00, dog ikke helligdage.

- I forbindelse med råstofindvindingen ønskes adgangen til gravearealet at ske fra Lille Mussevej. Så længe broen, der fører Bramsløkkevej over banen er åben for privat trafik, ønsker indvinder at transportere råstofferne mod nord ad Bramsløkkevej til Sakskøbingvej. Når broen er fjernet, har ansøger oplyst, at råstoftransporten ønske at foregå mod nordvest ad Lille Mussevej.
- Arealet efterbehandles til naturområde med søer og vil blive en del af de rekreative muligheder i området. Grave- og efterbehandlingsplanen fremgår af bilag 2.

5.2 Udtalelser

5.2.1 Høring af myndigheder og forsyningsselskaber

Ansøgningsmaterialet har været sendt i høring til følgende:

- Guldborgsund Kommune
- Døllefjelde-Musse Vandværk
- Museum Lolland Falster, post@museumlollandfalster.dk
- Bane Danmark, banedanmark@bane.dk
- En række potentielle ledningsejere lokaliseret ud fra LER

Vi har modtaget indledende høringssvar fra Guldborgsund Kommune. Høringssvaret omfatter en oversigt og vurdering af de lovområder kommunen potentielt skal sagsbehandle. Derudover er der indkommet høringssvar fra ledningsejere og Banedanmark, der ikke har bemærkninger. Museum Lolland-Falster har fremsendt høringssvar, der fremgår af bilag 6.

5.2.2 Høring af naboer mv.

Ansøgningsmaterialet har været sendt i høring til følgende naboer, grundejerforeninger m.v.:

Stilund 1	4880 Nysted
Stilund 2	4880 Nysted
Stilund 999	4880 Nysted
Lille Mussevej 1	4880 Nysted
Lille Mussevej 5	4880 Nysted
Lille Mussevej 6	4880 Nysted
Lille Mussevej 10B	4880 Nysted
Musse Gade 3	4880 Nysted
Musse Gade 5	4880 Nysted
Musse Gade 7	4880 Nysted
Musse Gade 9	4880 Nysted
Musse Gade 11	4880 Nysted
Musse Gade 13	4880 Nysted
Musse Gade 17	4880 Nysted
Musse Gade 19	4880 Nysted
Musse Gade 21	4880 Nysted
Musse Gade 23	4880 Nysted
Musse Gade 24	4880 Nysted
Musse Gade 26	4880 Nysted

Sdr Kirkestræde 9	4880 Nysted
Karlebyvej 33B	4894 Øster Ulslev
Bramsløkkevej 7A	4880 Nysted
Skydebanevej 1	4880 Nysted
Skydebanevej 2	4880 Nysted

Vi har modtaget et fælles høringssvar fra beboerne på Musse Gade 5, 7, 9, 11, 13, 17, 19 og 21 og Lille Mussevej 1. Svaret vedlægges som bilag 7. De centrale elementer i høringssvaret er ønsket om indvindingsstart nærmest St. Musse, at støjende sorteringsanlæg placeres længst væk fra beboelser i St. Musse og at råstoftransporten foregår via Lille Mussevej/Sortbyvej når broen over Bramsløkkevej fjernes.

5.2.3 Partshøring af udkast til afgørelse

Udkast til afgørelse om erhvervsmæssig indvinding af råstoffer er jf. forvaltningsloven⁴ udsendt i partshøring til:

Guldborgsund Kommune	
Lolland-Falster Museum	
Døllefjelde-Musse Vandværk	
Døllefjelde-Musse Naturpark	
Hjalmar Ålborg, ansøger/lodsejer	
VKST Miljø, ansøgers rådgiver	
Stilund 1	4880 Nysted
Stilund 2	4880 Nysted
Stilund 999	4880 Nysted (matr.nr. 33i St. Musse By, Musse.)
Lille Mussevej 1	4880 Nysted
Lille Mussevej 5	4880 Nysted
Lille Mussevej 6	4880 Nysted
Lille Mussevej 10B	4880 Nysted
Musse Gade 3	4880 Nysted
Musse Gade 5	4880 Nysted
Musse Gade 7	4880 Nysted
Musse Gade 9	4880 Nysted
Musse Gade 11	4880 Nysted
Musse Gade 13	4880 Nysted
Musse Gade 17	4880 Nysted
Musse Gade 19	4880 Nysted
Musse Gade 21	4880 Nysted
Musse Gade 23	4880 Nysted
Musse Gade 24	4880 Nysted
Musse Gade 26	4880 Nysted
Sdr Kirkestræde 9	4880 Nysted (Musse Menighedsråd)
Bramsløkkevej 7A	4880 Nysted
Skydebanevej 1	4880 Nysted
Skydebanevej 2	4880 Nysted (Skydebaneforeningen Storstrømmen)

⁴ LBK nr. 433 af 22. april 2014 Bekendtgørelse af forvaltningsloven, § 19.

Region Sjælland har vurderet, at de nærmeste naboer og nærmeste beboere inden for den afstand, hvor støv og støj vil kunne udbredes, at være parter. Derudover vurderes ejere af jord/ejendomme der grænser op til det ansøgte område at være parter.

Region Sjælland har modtaget 2 partshøringssvar. Høringssvarene fremgår af bilag 8 og kommer fra:

- Lille Mussevej 6
Partshøringssvaret er angiveligt underskrevet af 20 ejendomme: Lille Mussevej 5, 7, 8, 9, 10B, 12, 13A, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 25 og 27 samt Sortebyvej 5, 6, 9, 10 og 12.
- Banedanmark (indvinder)

Partshøringssvarene er blevet vurderet i den endelige tilladelse og behandlingen heraf fremgår af afsnit 10.

6 Grave - og efterbehandlingsplan

Grave- og efterbehandlingsplanen fremgår af bilag 2.

De overordnede vilkår for efterbehandlingen er beskrevet i afsnit 3.1.10 og 3.1.11.

7 Regionens vurdering og behandling af sagen efter råstofloven

7.1 Råstofloven

Ved råstoflovens anvendelse skal der foretages en afvejning af råstofressourcernes omfang, kvalitet, sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt erhvervmæssige hensyn mod hensynene til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

7.1.1 Råstofplanen

Råstofplanen formål er at sikre, at råstofloven interesseafvejning tilgodeses, således at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og således, at indvinding og efterbehandling tilrettelægges så arealet efterfølgende kan indgå som led i anden arealanvendelse.

Gravearealet er beliggende i St. Musse Graveområde, som ifølge råstofplan 2020 er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofferne inden for området skal udnyttes og oparbejdes optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet, i overensstemmelse med deres kvalitet med mindre hensyn til andre interesser taler afgørende imod. Indenfor råstofplanens udlagte graveområder tillægges indvinding af råstoffer særlig vægt i regionens samlede afvejning.

7.2 Miljøbeskyttelse

7.2.1 Driftstider

De fastsatte tidspunkter for drift i graven, er meddelt jf. det ansøgte. Regionen vurderer, at der ikke i sagen fremgår oplysninger der giver anledning til at begrænse de ansøgte driftstider.

Ansøgningens driftstider svarer til de driftstider, som Region Sjælland stiller for andre grusgrave, idet udlevering og læsning kan foregå, så der kan leveres materialer til byggepladser m.v. inden kl. 7, som er normal arbejdstids begyndelse. Lørdag indtil kl. 14 er ifølge Miljøstyrelsens støjvejledning at regne for almindelig arbejdsdag, og der stilles derfor ikke skærpede krav i forhold til de ansøgte driftstider fra kl. 7 til kl. 14 lørdag.

7.2.2 Støj

Regionens fastsættelse af støjvilkår for indvindingen følger "Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, Ekstern støj fra virksomheder". Området er jf. vejledningen beliggende i områdetype 3 - "Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder" og dels i områdetype 8 - "Det åbne land (inklusiv landsbyer og landbrugsarealer)". De fastsatte vilkår for støjpåvirkningen fra råstofgraven fremgår af afsnit 3.1.4.

De støjgrænser, der er stillet vilkår om i nærværende råstofftilladelse, vurderes at kunne overholdes, idet indvinder etablerer støjvolde, holder en generel graveafstand på 25 meter til naboer og place-rer sorteranlæg o.l. mindst 200 meter fra beboelser jf. Grave- og efterbehandlingsplanen.

Der er i forbindelse med ansøgningen ikke foretaget beregning af støjpåvirkningen fra råstofgraven. Regionen vil sikre at støjkravene overholdes i forhold til de maskiner og materiel der aktuel tages i anvendelse når råstofindvindingen starter. Derfor er der i afsnit 3.1.1.2 stillet vilkår om, at inden indvindingen indledes på arealet, skal indvinder ved en beregning dokumentere, at støjgræn-serne kan overholdes.

Støjberegningerne forudsætter anlæg af støjvolde, som sker i forbindelse med, at overjorden afrøm-mes fra arealer. I denne situation er omgivelserne mere udsat for støjpåvirkning, da anlægsarbej-derne med etablering af støjvolde foregår i niveau med terræn. Anlægsarbejdet foregår også tæt på beboelse, hvor der i denne fase naturligt ikke er støjbeskyttelse. Afrømning af jord og anlæg af støj-volde vurderes dog at være essentielt for den efterfølgende støjbeskyttelse, hvorfor Region Sjælland har meddelt lempelse af de vejledende støjgrænser i forbindelse med anlægs- og efterbehandlings-arbejdet.

7.2.3 Støv

For at mindske risiko for støvdannelse i forbindelse med kørsel internt i graven har regionen fastsat hastighedsbegrænsning på kørsel inden for indvindingsområdet på 20 km/t. Denne hastighedsbe-grænsning er gældende for både kørende materiel, der anvendes til indvindingen samt eksterne transportører, der kører inden for det tilladte indvindingsareal. Det er indvinders ansvar, at eksterne transportører er bekendte med hastighedsbegrænsningen i grusgraven.

Region Sjælland vurderer samlet, at de fastsatte vilkår er tilstrækkelige til at begrænse oplevede støv-gener for de omkringboende.

Der kan eventuelt være risiko for forekomst af støvgener i forbindelse med kørsel på offentlig vej, både fra veje, hjul mm, men også fra de transporterede materialer, såfremt lastbiler ikke dækkes over. Dette forhold reguleres af Guldborgsund Kommune samt politiet.

7.2.4 Forebyggelse mod forurening

Vilkår til forebyggelse af forurening har til formål at mindske risiko for forurening af jord og grundvand, blandt andet ved at sikre at eventuelle spild eller uheld begrænses på bedste vis. Således skal det også ved vilkår sikres, at eventuelt spild f.eks. i forbindelse med brud på olie- eller brændstofslinger kan opsamles hurtigst muligt, hvorfor opsamlingsmateriel skal være tilgængeligt.

Samtidig skal det sikres, at der er mindst mulig risiko for påvirkning af f.eks. grundvandssøer eller andre overfladeberørte recipienter ved et eventuelt spild fra både brændstoftanke, tanke med øvrige tilsætningsstoffer samt affald, hvorfor der fastsættes en sikkerhedsafstand fra åbne vandflader m.m. til f.eks. parkering eller placering af tankanlæg.

Det vurderes, at vilkårsfastsættelse i forhold til forebyggelse af forurening sammen med de forudsætninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet vedrørende forebyggelse mod forurening af jord og grundvand, er tilstrækkelige.

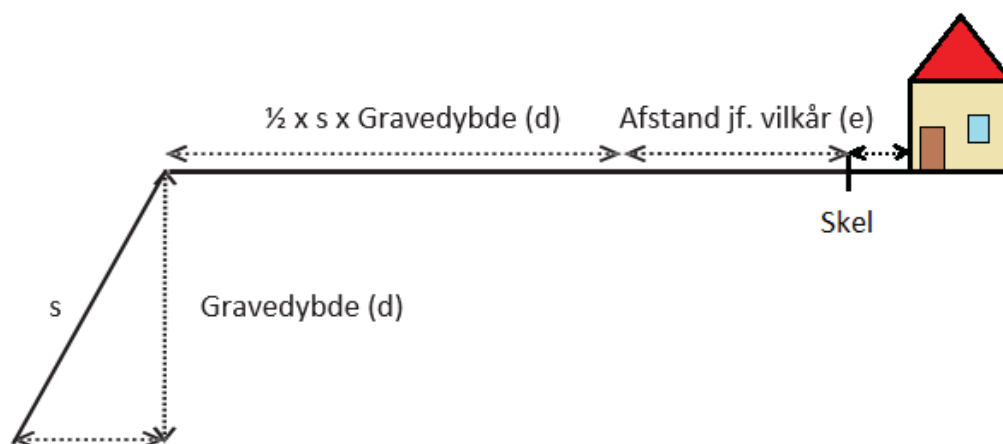
7.2.5 Graveafstande og periferiskråninger

Formålet med at fastsætte graveafstande er bl.a. at sikre, at indvinderen ikke uagtsomt kommer til at grave så tæt på graveområdets ydre grænse, at de nødvendige råstoffer til at udføre de planlagte periferiskråninger mangler. De fastsatte grænser for indvindingen består både af en efterbehandlingsgrænse og en gravegrænse, som fastsættes i forhold til grænserne for det samlede indvindingsareal, og derudover fastsættes der grænser for, hvor stejle de efterbehandlede skråninger må være.

Efterbehandlingsgrænsen (e) definerer en slags respektafstand, hvor der må ske efterbehandling til. Udenfor efterbehandlingsgrænsen må der ikke foretages nogen former for gravning/råstofindvinding/efterbehandling. Gravegrænsen definerer, hvortil der maksimalt må fortages råstofindvinding. Mellem gravegrænsen og efterbehandlingsgrænsen må der ske efterbehandling.

Efterbehandlingsgrænse (e) og maksimale skråningsanlæg (s) ved efterbehandling varierer i forhold til den interesse, der skal beskyttes. Gravegrænsen beregnes på baggrund af efterbehandlingsgrænsen (e), det maksimale skråningsanlæg (s) og gravedybden (d) ud fra formelen herunder:

- Go: Graveafstand over GVS (grundvandsspejl) fastsættes efter formelen: $G_o = e + \frac{1}{2} * s * d$
- Gu: Graveafstand under GVS fastsættes efter formelen: $G_u = e + s * d + \text{lavvandzone}$

De i denne sag konkret anvendte efterbehandlingsgrænser og graveafstande ved indvinding over og under grundvandsspejlet fremgår af vilkårene i afsnit 3.1.2.1 og 3.1.2.2.

Ønskes der indvinding med stejlere hældning end de ovenfor fastsatte skråningsanlæg, skal graveafstanden fra skel øges, jf. ovenstående formel for gravning over grundvandsspejlet.

7.3 Vandforsyningsinteresser

Det ansøgte areal anvendes i dag til intensiv landbrug. Ved overgangen til råstofindvindingsområde, fastsættes som udgangspunkt vilkår om, at der ikke må anvendes gødning og pesticider, da arealet ligger indenfor udpegede områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Vilkåret tinglyses, og fastholdes også efter endt indvinding. Der vil således ses et stop af en for nuværende anvendelse af både pesticider samt nitratholdige gødningsstoffer på et 19 ha stort areal, hvilket i sig selv vil give anledning til en forbedret sikring af kvaliteten i grundvandet inden for det ansøgte areal og på sigt også de omkringliggende vandforsyninger, både offentlige og private.

Der er fastsat vilkår for opbevaring af tanke, påfyldning, reparationer m.m., hvilket yderligere mindsker risikoen for forurening.

Region Sjælland stiller vilkår om permanent forbud imod gødning og brug af pesticider/sprøjtemidler på indvindingsarealet af hensyn til sikring af grundvandet samt nærliggende recipienter (f.eks. vandløb, søer mv.). Ved råstofindvindingen fjernes det øverste muldlag/overjord og selve råstofferne (sand/grus/kalk/kridt), hvilket øger grundvandets sårbarhed overfor forurening.

Det er samlet vurderet, at der ikke er væsentlig risiko for forurening eller påvirkning af grundvandet ved den tilladte råstofindvinding med de stillede vilkår. At der er tale om område med særlige drikkevandsinteresser, er ikke til hindring for, at der indvindes råstoffer, jf. det ansøgte.

7.4 Beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser

Der er i forbindelse med regionens sagsbehandling indhentet udtalelse fra Museum Lolland-Falster. Udtalelse er vedlagt i bilag 5. Museum Lolland-Falster påpeger, at råstofindvinding kan påvirke jordfaste fortidsminder, og at der anbefales udført en arkæologisk forundersøgelse inden råstofindvindingen påbegyndes. Se også afsnit 12.4.

7.5 Naturbeskyttelse, landskabelige værdier og videnskabelige interesser

Hensyn vedr. Natura 2000 og bilag IV-arter er beskrevet i kp. 8.

Området er i dag en relativ flad mark i omdrift. Der er ingen beskyttede naturtyper, habitatarter eller andet, som har interesse. På tilsvarende vis er der ingen landskabelige eller videnskabelige interesser på området.

7.6 Sikkerhedsstillelse

Formålet med vilkår om sikkerhedsstillelse er, at garantere myndigheden den fornødne økonomiske sikkerhed for gennemførelse af den efterbehandling, der skal finde sted på graveområdet hvis indvinder går konkurs. Den udregnede samlede sikkerhedsstørrelse fremgår af vilkår i afsnit 3.1.1.2.

8 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 177 – Maribosøerne, som ligger ca. 2 km vest for projektområdet. Området er udpeget på baggrund af en række våde og tørre naturtyper samt en række arter knyttet hertil. På baggrund af udpegningsgrundlaget og afstanden mellem områderne, vurderes den ansøgte råstofindvinding ikke at give anledning til en påvirkning af Natura 2000-området eller arter og naturtyper der ligger til grund for udpegningen.

I Musse Mose beliggende 300-500 meter sydvest for graveområdet, er der fundet padder, der er registreret som bilag IV arter, i 17 vandhuller. I de fleste af vandhullerne er der stor vandsalamander og spidssnudet frø, og der er springfrø i nogle af dem. Den nærmeste sø med bilag IV padder ligger ca. 600 m sydvest for graveområdet. I søerne øst for det ansøgte graveområde er der ikke registreret bilag IV padder.

Musse Mose, er "hotspot" for flagermus på grund af det rige udbud af vandflader, enge og bevoksninger. Der er fundet høj aktivitet af op til syv arter af flagermus. Banen og markvejen syd for og parallelt med banen er flyverute for mindst fem arter af flagermus. Bredøret flagermus har flyverute på tværs af banen i den vestlige del af mosen, og der er sandsynligvis yngle- og rasteområder nord for banen. Dette område berøres ikke af råstofområdet.

Region Sjælland er ej heller bekendt med arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV inden for projektområdet. Endvidere vurderes området grundet sin karakter som landbrugsjord i omdrift heller ikke i sin nuværende tilstand at kunne rumme yngle- eller rasteområder for arter omfattet af bilag IV. Det er således regionens vurdering, at der indenfor det ansøgte areal ikke er konkrete eller egnede yngle- eller rastesteder for flagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og springfrø eller andre bilag IV-arter.

9 Miljøvurdering (VVM)

Råstofindvinding hører under planlovens regler om VVM-pligt⁵. Ansøger har udfyldt et screeningskema, som Region Sjælland har brugt som udgangspunkt for den screening, der skal tilvejebringe nødvendig viden til afgørelse af, hvorvidt et givent anlæg er VVM-pligtigt. Indvinding af sand, grus og sten er opført under bekendtgørelsens bilag 2, hvorfor det skal vurderes om indvindingen kan have væsentlig indvirkning på miljøet.

Screeningen har fastslået, at anlæggets art, dimension og placering ikke danner grundlag for udarbejdelse af en VVM-redegørelse, jf. bilag 3. Screeningsafgørelsen er sendt til Guldborgsund Kommune og offentliggjort den 19. august 2021 med mulighed for at påklage regionens afgørelse.

10 Høringssvar på partshøring

Region Sjælland har foretaget høring af udkast til gravetilladelse i henhold til afsnit 5.2.3. Der indkom 2 partshøringssvar:

- Banedanmark (indvinder)
- Lille Mussevej 6. Partshøringssvaret er underskrevet af angiveligt 20 ejendomme: Lille Mussevej 5, 7, 8, 9, 10B, 12, 13A, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 25 og 27. Sortebyvej 5, 6, 9, 10 og 12.

Høringssvar er vedlagt i bilag 8.

Partshøringssvarene omfatter følgende forhold:

⁵ LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Banedanmark (indvinder) har ønsker til mindre præciseringer i afsnit 3.1.6, 3.1.7 og 4.1.1. vedrørende anvendelse af vand fra gravesø til støvbekæmpelse og til vådsortering. Det oplyses endvidere at der i delområde 1 og 2 jf. afsnit 7.4 er foretaget arkæologiske forundersøgelser, der ikke giver anledning til videre udgravning. Derudover er der bemærkning til afsnit 12.5 om præcisering af en samlet efterbehandling på tværs af skel mellem delområde 1 og naboarealet på matr. nr. 15d St. Musse By, Musse. Endelig gør Banedanmark opmærksom på, at udkørsel via Bramsløkkevej ikke er muligt efter 2023 når Ringsted-Femern projektet er færdig, da broen der fører Bramsløkkevej over jernbanen bliver fjernet.

Regionens bemærkninger og vurdering

I tilladelsens afsnit 3 meddeles vilkår efter Råstofloven og i afsnit 4 vilkår efter andre lovområder, hvor Guldborgsund Kommune er myndighed. I Afsnit 4 har regionen nu samlet og præciseret vilkår for såvel gravning under grundvandsspejl samt anvendelse af vand til såvel støvbekæmpelse og vådsortering af råstoffer.

I vilkår for efterbehandling i afsnit 3.1.11 er der tilføjet vilkår om mulighed for samlet efterbehandling på tværs af skellet mellem graveplanens delområde 1 og matr.nr. 15d St Musse By, Musse.

Det har indgået i regionens VVM-screening, at udkørsel via Bramsløkkevej kun er mulig indtil jernbaneprojektet Ringsted-Femern er færdig i 2023. Se endvidere regionens bemærkninger til punktet herunder.

Lille Mussevej 6 m.fl. Beboere på Lille Mussevej og Sortebyevej ønsker ikke råstoftransport denne vej, når broen med Bramsløkkevej over jernbanen fjernes. Dette begrundes med at vejstrækningen er 5 km lang og er smal, hvor modkørende trafik vil være problematisk. På strækningen passeres 25 husstande. Alternativ foreslås etableret en udkørsel fra graven mod syd til Stilund og derfra en kort strækning på Mussegade frem til hovedvejen Sakskøbingvej. På strækningen passeres 8 husstande og hvor hastigheden formodes at være lav.

Regionens bemærkninger og vurdering

Ifølge ansøger er Banedanmark indvinder på arealet under anlægget af det ekstra jernbanespor i 2022 og 2023. Banedanmark har oplyst at deres transport af råstoffer i anlægsperioden alene vil foregå direkte fra graveområdet til jernbanetraceet og at der derfor ikke vil ske råstoftransport på offentlig vej.

Det er regionens forventning, at indvindingsaktiviteten i graveområdet vil være allerhøjst i de ca. to år Banedanmark er indvinder. Herefter vurderer regionen at der vil være en betydelig lavere indvindingsaktivitet i graveområdet og deraf afledt transport med råstoffer.

Region Sjælland er alene myndighed indenfor selve graveområdet, og har derfor ikke hjemmel til at regulere forhold på offentlig vej, herunder eventuel fastlægge kørselsretning. Forhold vedrørende offentlige veje reguleres af Guldborgsund Kommune som vejmyndighed og politiet.

Ønsker ansøger at borttransportere råstofferne ad offentlig vej, skal indvinder derfor særskilt ansøge Guldborgsund Kommune om en såkaldt overkørselstilladelse fra graveområdet.

Ud over ovennævnte tilføjelser og justeringer, har de indkomne partshøringssvar har ikke givet anledning til ændringer i vilkår eller tilladelse i øvrigt i forhold til det forslag, der var sendt i partshøring.

11 Regions Sjællands samlede vurdering

Det er Region Sjællands samlede vurdering, at der skal gives tilladelse til indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Region Sjælland har afvejet de hensyn, som fremgår af råstoflovens §3 og fundet, at der ud fra ovenstående vurderinger og med de nævnte vilkår, som er fastsat i afsnit 3 kan etableres en råstofgrav på den ansøgte placering, så der bliver taget de nødvendige og tilstrækkelig hensyn til natur, miljø, grundvand, naboer og øvrige interesser.

12 Generelle bestemmelser

12.1 Gyldighed og tilbagekaldelse

Råstofindvindingen må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøger besked, og gravningen må ikke startes, før en endelig afgørelse er truffet med mindre, klagemyndigheden bestemmer andet.

Råstofftilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Råstofftilladelsen kan tilbagekaldes af Region Sjælland i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, hvilket er beskrevet i råstoflovens § 11.

Tilladelse efter vandforsyningsloven kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis forudsætningerne for tilladelsen viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

12.2 Tinglysning af deklaration om efterbehandling

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Sjælland en deklaration på ejendommen om de varige vilkår vedrørende efterbehandling og brug af arealet.

Afgiften for tinglysningen er 1.660 kr. I henhold til § 10, stk. 6 i lov om råstoffer⁶ skal tinglysningsgebyret betales af ejendommens ejer, men opkræves hos ansøger. Afgiften vil blive opkrævet, når tinglysningen er sket.

Sikkerhedsstillelsen frigives først, når den i grave- og efterbehandlingsplanen beskrevne efterbehandling er udført og godkendt af Region Sjælland. Regionen beder i den forbindelse om en udtalelse fra Guldborgsund Kommune, inden godkendelse af den udførte efterbehandling.

12.3 Tilsyn og besigtigelse

Region Sjælland fører tilsyn med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes. Tilsynet kan også ske ved brug af drone. Tilsynet har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at foretage dette tilsyn, og politiet yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette, jf. råstoflovens § 32.

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Region Sjælland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 33.

Region Sjælland kan umiddelbart lade foretage, hvad der er nødvendigt på ejerens og indvinderens bekostning, hvis et påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, jf. råstoflovens § 33.

⁶ LBK nr. 124 af 26. januar 2017 af lov om råstoffer

12.4 Arkæologi under indvindingen samt udtalelse fra museum inden opstart

Bygherre har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumsloven § 25⁷.

Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til arkæologiske undersøgelser, jf. museumsloven § 27.

Hvis museet i sin udtalelse skønner, at der på arealet ikke findes væsentlige arkæologiske bevaringsinteresser, så vil evt. udgifter til nødvendig arkæologisk undersøgelse skulle betales af Kulturministeren, jf. museumsloven § 27.

Uanset eventuel udtalelse fra museet skal indvinding omgående standses, hvis der i forbindelse med råstofindvindingen fremkommer arkæologiske fund eller anlæg, og der skal foretages anmeldelse til museet.

En udtalelse fritager ikke bygherre/indvinder fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes, men fritager ham/hende for udgifterne til en undersøgelse.

Indvinder kan også få afklaret de arkæologiske interesser igennem en prøvegravning på arealet.

12.5 Grave og efterbehandlingsplan

Efterbehandlingsplanen beskriver de overordnede retningslinjer for efterbehandlingen. De medfølgende skitser, f.eks. placering af søer, beplantning osv., er således ikke nøjagtigt fastlagte.

12.6 Returjord

Der må ikke uden dispensation fra Region Sjælland tilføres hverken forurenede eller ren jord til råstofgraven⁸.

Import af råstofferne sand, grus og sten til forarbejdning og/eller produktforbedring forudsætter ikke dispensation fra jordforureningsloven § 52 – se dog vilkår i afsnit 3.1.2.8.

12.7 Affald

Olieaffald skal op- og indsamles med henblik på regenerering. Denne forpligtelse skal opfyldes ved at indgå aftaler med virksomheder, der indsamler olieaffald med henblik på regenerering til baseolie⁹.

Klude, der benyttes til aftørring af maskiner og andet materiel, skal opbevares og bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om opbevaring og bortskaffelse af farligt affald.

⁷ LBK nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven.

⁸ LBK nr. 282 af 27. marts 2017 af lov om forurenede jord.

⁹ BEK. nr. 224 af 8. marts 2019 om affald, §57.

12.8 Entreprenørtanke

Entreprenørtanke skal være typegodkendte, og der skal være mærkeskilt på tankene med oplysninger om fabrikantens navn, hjemsted, tankrumfang, tanktype, fabrikationsnummer og fabrikationsår.

Tankene i grusgraven skal desuden være typegodkendt og opstillet efter Olietankbekendtgørelsen¹⁰ og ADR reglerne¹¹.

12.9 Jordforurening

I tilfælde af oliespild eller lignende i forbindelse med råstofindvindingen skal Region Sjælland orienteres.

12.10 Byggeloven

Hvis der ønskes opsat mandskabsvogne, administrationsbygninger eller lignende i råstofgraven, skal der søges særskilt om byggetilladelse til dette i kommunen. Dette gælder også for midlertidigt opsatte skurvogne eller lignende. Der henvises til det gældende bygningsreglement.

12.11 Grundvand

Der må ikke uden særlig tilladelse foretages oppumpning og bortledning af grundvand med henblik på grundvandssænkning.

Der må ikke uden særskilt udledningstilladelse foretages udledning af vand fra grusvask og vand fra vask af materiel.

12.12 Dræn

Hvis der i forbindelse med indvindingen stødes på dræn, eller der opstår behov for at ændre, afbryde eller omlægge dræn skal Guldborgsund kommunens vandløbsmyndighed kontaktes forinden, da det kan kræve en tilladelse efter vandløbsloven.

12.13 Digesvaler

Digesvaler er fredet. Skrænter og skråninger, hvor digesvalerne har etableret reder, må ikke graves inden for ynglesæsonen fra 1. april til 31. august.

12.14 Ledningsregisteret

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger i ledningsregistret (LER.dk) om ledningsføringer, der kan påvirkes af gravningen¹².

¹⁰ BEK nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, kap. 2.

¹¹ BEK nr. 828 af 10. juni 2017 om vejtransport af farligt gods.

¹² BEK nr. 1473 af 17. december 2019 om registrering af ledningsejere mv.

12.15 Teleledninger

I henhold til § 5 i lovebekendtgørelse om graveadgang¹³ skal enhver, der foretager bygnings-, jordarbejder eller iværksætter andre foranstaltninger, forespørge telefonselskaberne med mindst 8 dages varsel, om der findes ledninger eller anlæg, der nødvendiggør særlig hensyn.

12.16 Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Sjælland om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i hver råstofgrav samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske elektronisk efter anvisning af Region Sjælland.

12.17 Indberetning om boringer.

Resultatet af udførelse af boringer m.v. efter råstoffer på ejendommen skal inden 3 måneder efter udførelsen indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser på særlige skemaer. Inden for samme frist skal resultater af geofysiske undersøgelser og andre råstofundersøgelser, herunder om råstoffernes kvalitet, indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser.

12.18 Underretning ved konkurs mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette tilsynsmyndigheden.

12.19 Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift.

Det skal bemærkes, at erhvervsmæssig indvinding af råstoffer, skal registreres ved Skat, myndighed@skat.dk. Region Sjælland orienterer skattemyndigheden om afgørelsen.

12.20 Yderligere vilkår og ændringer

Region Sjælland kan fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, hvis det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

Fastsættelse af eventuelle nye vilkår eller ændringer af eksisterende vilkår vil dog kun blive aktuelt, hvis der er tale om ændrede forudsætninger i forhold til grundlaget for denne afgørelse.

¹³ LBK nr. 845 af 21. august 2019 om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål mv.

13 Offentliggørelse og klagevejledning

13.1 Generel klagevejledning

Tilladelsen til råstofindvinding med tilhørende andre afgørelser vil blive offentliggjort den 11. marts 2022 ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside og på Guldborgsund Kommunes hjemmeside vedrørende offentliggørelse af tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejlet og recirkulation af vaskevand.

Afgørelserne kan påklages inden 4 uger fra de er offentliggjort.

Hvis du ønsker at klage over afgørelserne, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til rette myndighed. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen, sender myndigheden klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som herefter beslutter om, du kan fritages. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Et indbetalt klagegebyr tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Nævnenes Hus' hjemmeside.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

13.2 Klage over Region Sjællands afgørelser

13.2.1 Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatbekendtgørelsen

Regions afgørelse om tilladelse til råstofindvinding og evt. vurderinger efter habitatbekendtgørelsen¹⁴ om internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede dyre- og plantearter kan påklages efter bestemmelserne i råstofloven, lov bekendtgørelse nr. 124 af 26/1-17.

¹⁴ BEK nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Ved rettidig klage efter denne råstoflovens § 13, stk. 1 må tilladelsen ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, jf. råstoflovens § 16, stk. 7. Hvis der kommer en klage, må tilladelsen ikke udnyttes, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet endelig afgørelse i klagesagen eller har truffet afgørelse om, at tilladelsen kan udnyttes på trods af klagen, jf. råstoflovens § 16, stk. 8.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen, jf. råstoflovens § 43, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 54, stk. 1. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

13.2.2 Klage over afgørelse fra Guldborgsund Kommune

Klagevejledninger til afgørelse efter vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven fremgår af Guldborgsund Kommunes tilladelser, se bilag 4 og 5.

13.3 Orientering**Kopi af afgørelsen er sendt til:**

- Guldborgsund Kommune
- Guldborgsund Forsyning, info@guldborgsundforsyning.dk
- Døllefjelde-Musse Vandværk, Åvænget 1, 4891 Toreby
- Døllefjelde-Musse Naturpark, jensby@email.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Guldborgsund Kommune, guldborgsund@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dk
- Museum Lolland Falster, post@museumlollandfalster.dk
- Friluftsrådet fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Kreds Storstrøm: storstroem@friluftsradet.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, fortidsminder@slks.dk
- Skat, myndighed@skat.dk

Derudover orienteres øvrige høringsparter jf. afsnit 5.2.3

Bilag 1

Tilladt graveareal (markeret rødt) ved St. Musse, Guldborgsund Kommune.

Bilag 2

Lærkemosegård råstofgrav

Grave- og efterbehandlingsplan

Grave- og efterbehandlingsplan for Lærkemosegård Råstofgrav

Ansøgte graveområde er på 19 ha og er beliggende vest for St. Musse i Guldborgsund kommune. Området er beliggende i råstofområde, men der er ikke tidligere udvundet råstoffer på arealet, som indeholder betydelige mængder af sand og grus. Der er på andre området nord og øst for St. Musse udvundet råstoffer, og disse arealer udgør i dag rekreative områder for byens borgere. Det ansøgte område vil efter indvinding ligeledes blive en del af de rekreative muligheder for byens borgere.

Anlægsfasen (afrømning af muld og overjord) forventes at have en varighed på ca. 4 uger. Området opdeles i 5 delområder, der åbnes et efter et startende længst mod nord. Bane Danmark udvinder p.t. umiddelbart vest for det ansøgte graveområde, og ved at lade dem forsætte ind i graveområde 1 kommer sorteringsanlæg ned i terræn og støjer mindst muligt ved omboende. Det har været et ønske fra omboende om at lade udvindingen ske tættest ved byen og arbejde sig væk derfra. Derfor udvindes dernæst tættest ved byen med sorteringsanlægget fast placeret i område 1 under indvindingen i område 2 og 3. Sorteringsanlægget flyttes med rundt i område 4 og 5, når der nås dertil. På de følgende sider vises ansøgers grave- og efterbehandlingsplan for det færdiggravede område.

Planen skal ses i sammenhæng med ansøgningskemaet og den vedlagte VVM-screening.

Koter er angivet i meter iht. Dansk Vertikal Reference -DVR90

Graveområde

Graveplan

Der er for Lærkemosegård råstofgrav planlagt 5 graveetaper (se figur).

Graveetaper (områder).

Etape 1

Indvindingen foregår med wiremaskine, og der graves til en dybde på ca. 3,3 m under vandspejl. Efter afvandning af råstofferne sker der sortering på stedet med en powerscreen. Sten flyttes til den centrale lager – og produktionsplads til forædling og salg. Sand sælges direkte fra pladsen.

Råstofferne over vandspejl bliver gravet med læsse-maskine, og råstofferne under vand indvindes med wiremaskinen.

Muld lægges op langs vejen til afskærmning af graveområdet og til sikring mod at biler kører ned i grusgraven.

Sorteringsanlægget placeres fast i område 1 i forbindelse med udvinding i etape 2 og 3.

Etape 2

Indvindingen foregår med wiremaskine, og der graves til en dybde på ca. 3,3 m under vandspejl. Efter afvandning af råstofferne sker der sortering på stedet med en powerscreen i område 1. Sten flyttes til den centrale lager – og produktionsplads til forædling og salg. Sand sælges direkte fra pladsen.

Råstofferne over vandspejl bliver gravet med læsse-maskine, og råstofferne under vand indvindes med wiremaskinen.

Der holdes 15 m til omboende, og der etableres en vold med overjord på de 15 m i optil 3 m højde, for at minimere støjgener.

Etape 3

Indvindingen foregår med wiremaskine, og der graves til en dybde på ca. 3,3 m under vandspejl. Efter afvanding af råstofferne sker der sortering på stedet med en powerscreen i område 1. Sten flyttes til den centrale lager – og produktionsplads til forædling og salg. Sand sælges direkte fra pladsen.

Råstofferne over vandspejl bliver gravet med læsse-maskine, og råstofferne under vand indvindes med wiremaskinen.

Der holdes 15 m til omboende, og der etableres en vold med overjord på de 15 m i optil 3 m højde, for at minimere støjgener.

Etape 4

Indvindingen foregår med wiremaskine, og der graves til en dybde på ca. 3,3 m under vandspejl. Efter afvanding af råstofferne sker der sortering på stedet med en powerscreen. Sten flyttes til den centrale lager – og produktionsplads til forædling og salg. Sand sælges direkte fra pladsen.

Råstofferne over vandspejl bliver gravet med læsse-maskine, og råstofferne under vand indvindes med wiremaskinen.

Der holdes 15 m til omboende, og der etableres en vold med overjord på de 15 m i optil 3 m højde, for at minimere støjgener.

Sorteringsanlægget placeres lavest muligt i de udgravede områder (minimerer støj) og vil blive flyttet med rundt i forbindelse med udgravningen.

Etape 5

Indvindingen foregår med wiremaskine, og der graves til en dybde på ca. 3,3 m under vandspejl. Efter afvanding af råstofferne sker der sortering på stedet med en powerscreen. Sten flyttes til den centrale lager – og produktionsplads til forædling og salg. Sand sælges direkte fra pladsen.

Råstofferne over vandspejl bliver gravet med læsse-maskine, og råstofferne under vand indvindes med wiremaskinen.

Der holdes 15 m til omboende, og der etableres en vold med overjord på de 15 m i optil 3 m højde, for at minimere støjgener.

Sorteringsanlægget placeres lavest muligt i de udgravede områder (minimerer støj) og vil blive flyttet med rundt i forbindelse med udgravningen.

Muld lægges op langs vejen til afskærmning af graveområdet og til sikring mod at biler kører ned i grusgraven. Afhængig af trafiksikkerhed vil en del af volden op til 1,25 m i højden forblive efter afsluttet efterbehandling.

Det er planen at overskydende muld kan sælges fra pladsen med en forventet mængde på 7.500m³ årligt.

Indretning og drift

Der køres ind til området af eksisterende vej mod nord.

Maskiner parkeres efter fyraften ved sorteringsanlæg. Her er ligeledes placeret tankanlæg og et aflukket areal til affald, som vist på oversigttegningen nedenfor. Dette område er på ca. 400m². Sorteringsanlægget som flyttes med rundt ifbm. udgravningen vil med oplagsbunker fylde mellem 2.500-5.000m².

Der ønskes tilladelse til følgende driftstider:

-Driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg:

- Mandag til fredag kl. 07.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
- Lørdag kl. 7.00 - 14.00, dog ikke helligdage.

Driftstider for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område. Reparation, opstart og afprøvning af materiel kan gennemføres fra kl. 06.00 (06.30) – 07.00, hvis støjvilkåret kan overholdes:

- Mandag til fredag kl. 06.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
- Lørdag kl. 07.00 - 14.00, dog ikke helligdage.

Adgangsvej og placering af materiel.

Beskrivelse af anvendt materiel

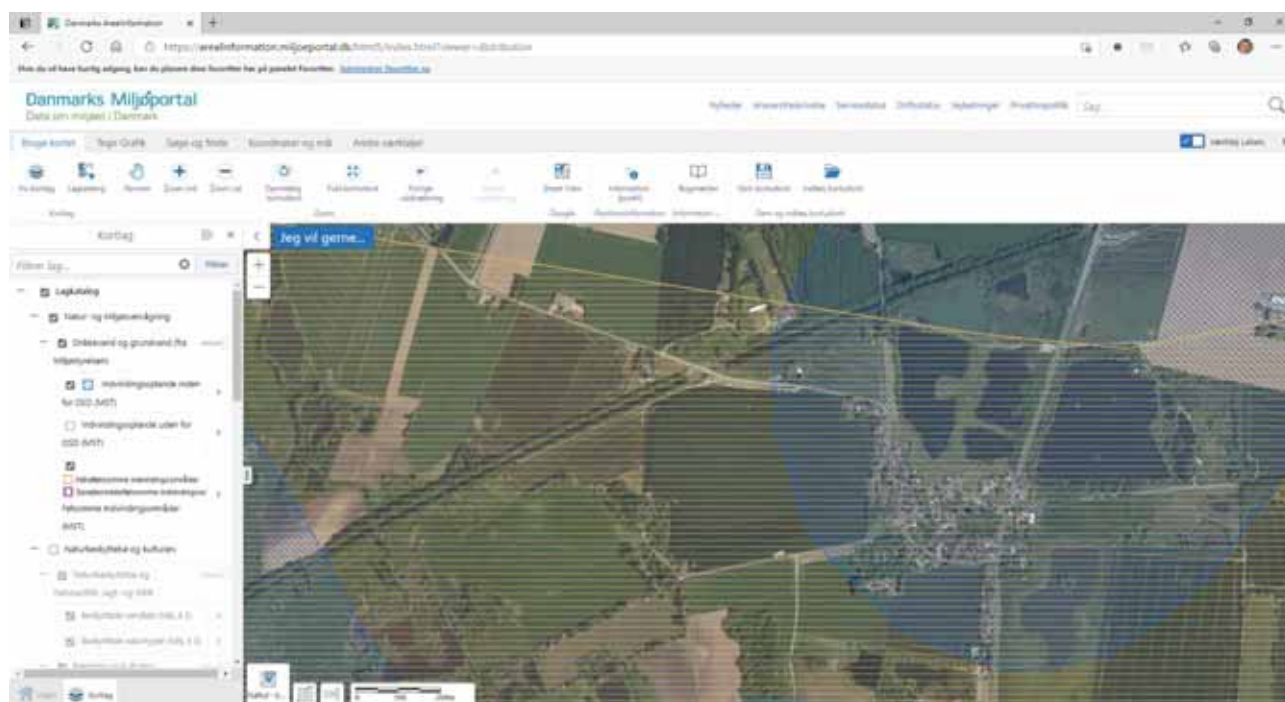
- 2 stk. dozer og 2 stk. dumper (fortrinsvis i anlægsfasen)
- 3 stk. gummihjulsæssere
- 1 stk. wiremaskine til indvinding under grundvandsspejlet
- 2 stk. sorteringsanlæg (powerscreen) til såvel tørsortering og vådsortering

Fredede og beskyttede arealer

Graveområdet er i dag dyrket mark. Der er ingen § 3 arealer på arealet. Ligeledes er der ingen gravhøje eller fredede arealer indenfor graveområdet.

Grundvand

Råstofgraven er placeret i "område med drikkevandsinteresser. Området vil efter indvinding overgå til natur.

Indvindingsoplande.

Efterbehandling

Generel efterbehandling

Arealerne vil på sigt blive til et rekreativt område med stier og søer (se figur) og efterbehandlingen vil have til primær sigt at sikre området til naturformål. Eksakte udformninger af de større søer m.m. vil afhænge af råstofressourcens udbredelse og mægtighed. Der efterbehandles dog efter en række retningslinjer, som vil følge krav fra kommunen.

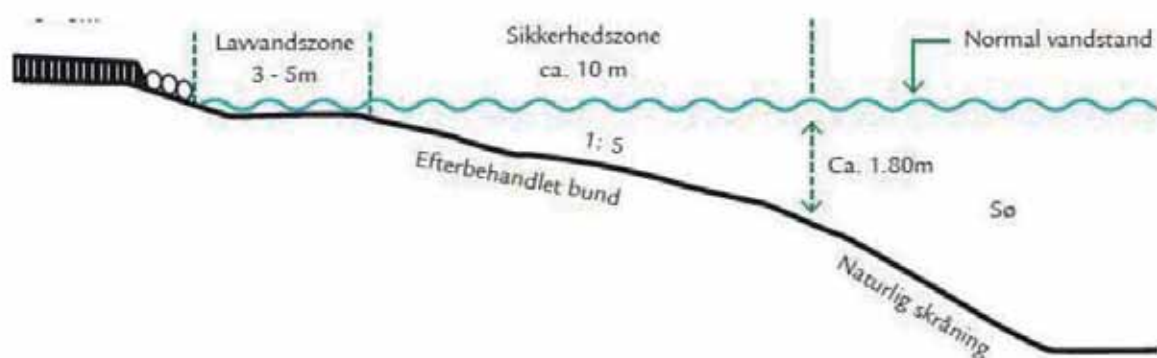
Der vil kun i begrænset omfang blive lagt muld tilbage ved efterbehandlingen. Da denne søges solgt i forbindelse med åbningen af de enkelte delområder. Muld udlægges kun på steder, hvor der må komme bevoksning herunder træer. Tanken er at sjældne arter skal have mulighed for at fremspire i råjorden.

Der vil ikke blive anvendt pesticider og gødning i området.

Skrænthældninger og graveafstande.

Der graves indtil 3 meter fra skel. Efterbehandlingen udføres som udgangspunkt med et anlæg på 1:3 varierende mellem 1:2 og 1:4 eller mere. Der vil ske opfyldning af materiale op til det nuværende terræn. Opfyldningen udføres således, at terrænet vil falde let fra vejen til bunden af grusgraven, svarende til en skråning med en gennemsnitlig hældning på 1:3,5

Bredzoner omkring søerne udføres, så vidt det er muligt, med en maks. hældning på 1:5, i en afstand af min. 3 meter fra søernes bred. Ved efterbehandling af søerne udføres en sikkerheds- og lavvandszone. Fra skråningsfoden som er 1 m over højeste grundvandsniveau -anlægges en sikkerheds- og lavvandszone på 3-5 meter og en sikkerhedszone på ca. 10 meter med anlæg på 1:5, som vist på nedenstående principskitse:

Principskitse for søerne

Søerne etableres med en lavtvandsrand, som vil være et rit levested for fouragerende svømme- og vadefugle. Der vil ikke blive udsat fisk i søerne. Langs randen af søerne efterlades en 8-15 meter udyrket bræmme, hvor der kan udvikle sig fugtige naturområder, hvor vegetationen kan indvandre naturligt. Enkelte steder, hvor det kan passes ind, vil der blive efterladt stejlskranter som hulelevende dyr og fugle kan tage ophold i.

Større sten og blokke der findes under gravearbejdet vil blive placeret i randen omkring søerne således, at der skabes gode levesteder for smådyr og padder.

Rekreativt område efter indvinding

Bilag 3

Skema til brug ved screening af projekter på bilag 2
Kriterier iht. bilag 6 i lov nr. 1225 af 25. oktober 2018

Projektets karakteristika

Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen	Etablering af råstofgrav for sand og grus på del af matrikel 6a St. Musse By, Musse, ved landsbyen St. Musse på på Lolland, Guldborgsund Kommune. Det ansøgte indvindingsområde udgør 19 ha. og ligger inden for udlagt graveområde i Råstofplan 2020. Der forventes at kunne indvindes i alt ca. 1 mil m³ råstoffer. Råstofgraven forventes at være aktiv fra 2022 til 2028. I perioden forventes den årlige indvinding at være 166.000 m³ råstoffer, heraf ca. 110.000 m³ under grundvandsspejlet. Indvindingen på arealet er opdelt i 5 etaper. Efter endt indvinding efterbehandles arealet til naturområde med offentlig adgang.
Projektets placering og arealbehov i ha	Det ansøgte areal er beliggende på Stilund 999, 4880 Nysted. Arealet udgør i alt 19 ha ha på matrikel 6a St. Musse By, Musse.
Oversigtskort. Det ansøgte graveareal omfatter der markerede grønne areal.	

Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen	Projektet forudsætter ikke råstoffer i anlægs- og driftsfasen		
Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen	Til indvindingen forventes der at skulle bruges 1.000 m³ vand pr. døgn i ca. 9. mdr om året til vådsortering af råstofferne samt til støvbekæmpelse. Vandet hentes i gravesø.		
Mængden og typen af affald som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Affaldsmængden forventes at være begrænset og vil blive håndteret i henhold til Guldborgsund kommunes erhvervsaffaldsregulativ. Der forventes ca. 500 l olieprodukter årligt i forbindelse med service af maskiner. Bortskaffelse finder sted ved at mekaniker medtager affaldet i forbindelse med service.		
Mængden og typen af spildevand som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Spildevand fra velfærdsfaciliteter vil blive opsamlet i tanke og derfra fragtet videre til kommunalt spildevandssystem/reuseanlæg. Der vil ikke ske udledning af spildevand til vandløb, søer, hav i anlægs- eller driftsperioden.		
	Projektet forventes at give anledning til en mængde vaskevand på ca. 1.000 m³ pr. døgn i ca. 9 mdr. om året som følge af vådsorteringen af råstofferne. Vaskevandet fra vådsorteringen udledes til nedfældningsbassin og herfra videre til gravesø, når de opslemmede partikler er bundfældet.		
Kriterie	Ja	Bør undersøges	Bemærkninger
Er der andre ejere end bygherre?			Indvinder og lodsejer er Hjalmar Aalborg.
Er der andre projekter eller aktiviteter i område, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (Kumulative forhold)			Umiddelbart nord for det ansøgte areal, på Bramsløkkevej 1, er der meddeelt tilladelse til BaneDanmark om indvinding af råstoffer til etablering af ekstra jernbanespor over Lolland i forbindelse med Fernerforbindelsen. Denne Råstofgrav forventes at være aktiv fra 2018 til senest 2028, hvorefter råstofgraven lukkes ned. Råstofferne skal indvindes i to primære etaper. 1. etape omfatter indvinding i 3-4 måneder formodentlig i 2021-2022. I den 2. etape indvindes den resterende del af råstofferne, formentlig i 2023-2024. I den mellemliggende periode vil der blive gravet mindre mængder efter behov. Indvindingen på Bramsløkkevej 1 kan give anledning til støj, men det vurderes at der ikke er risiko for væsentlige kumulative støjgener i forbindelse med råstofindvindingen, dels fordi indvindingen på Bramsløkkevej 1 er koncentreret til to kortere perioder og fordi de vejledende grænseværdier for blandet bolig og erhverv samt boliger i det åbne land på 55 dB vurderes at kunne overholdes i alle situationer.
Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet			Til indvindingen forventes der at skulle bruges 1.000 m³ vand pr. døgn i ca. 9. mdr om året til vådsortering af råstofferne. Vandet hentes i gravesø der opstår i forbindelse med råstofindvindingen.
Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?			Husspildevand fra velfærdsfaciliteter opsamles i tank og bortkøres. Der forventes ca. 500 l olieprodukter årligt i forbindelse med service af maskiner. Bortskaffelse finder sted ved at mekaniker medtager affaldet i

				forbindelse med service og bortskaffes efter Guldborgsund Kommunes erhvervsaffaldsregulativ. Andet affald fra velfærdsfaciliteter bortskaffes i overensstemmelse med gældende regler.
Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?			X	Der er ikke målt eller oplyst kildestyrker på de enkelte maskiner/anlæg. Gravearealet ligger umiddelbart op til en række boliger i St. Musse. På arealet anlægges der op til 3 meter høje støjvolde ind mod bebyggelse, og samtidig graves der under terræn. Udover tør- og vådsortering foretages der ingen yderligere bearbejdning, såsom nedknusning o.l. Sorterananlægget, der generelt et mest støtægivende, placeres mindst 200 meter fra nærmeste boliger. I tilladelsen vil der blive stillet vilkår om overholdelse af gældende grænseværdier for støjpåvirkning. Såfremt det viser sig, at grænseværdier for støj ikke kan overholdes, vil bygherren efterfølgende blive pålagt at foretage støjreducerende tiltag af myndigheden, herunder f.eks. krav om etablering af støjvolde og skærme omkring støjende materiel. Region Sjælland vurderer, at der med den planlagte indvinding og de beskrevne tiltag og vilkår i en tilladelse, ikke vil opstå uacceptable støjgener ved indvindingen, og at de vejledende grænseværdier for blandet bolig og erhverv samt boliger i det åbne land på 55 dB vil kunne overholdes.
Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?			X	Der forventes på baggrund af indvindingsformen samt afstanden til boliger ikke at opstå vibrationsgener i forbindelse med indvindingen. Vurderingen er baseret på erfaringer fra tilsvarende indvindinger.
Vil anlægget give anledning til støvgener?			X	Hovedparten af indvindingen vil foregå under grundvandsspejlet og støvgener vurderes derfor at være begrænset. I tørre perioder kan der dog være risiko for støvgener fra indvindingen og kørsel på ubefæstede arealer. I ansøgningen er angivet, at der ved udkørsel fra arealet køres hensynsfuldt med henblik på at minimere støvgener. Normalt vil der i en gravetilladelse desuden være vilkår om generel minimering af støvgener, bl.a. gennem vanding af interne veje i råstofgraven. Region Sjælland vurderer, at der med den planlagte indvinding og de beskrevne tiltag og vilkår til støvbekæmpelse, ikke vil opstå uacceptable støvgener ved indvindingen.
Vil anlægget give anledning til lugtgener?			X	Råstofindvinding medfører normalt ikke lugtgener.
Vil anlægget give anledning til lysgener?			X	Der skal primært indvindes råstoffer i dagstimerne. Hvis det viser sig nødvendigt at opsætte lys i grusgraven vil opstillingshøjde og oplysningsretning reguleres af vilkår i råstofstilladelsen.
Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?			X	Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen og anlægget forventes derfor ikke at udgøre en særlig risiko for uheld. Risiko for uheld ved råstofgravning vurderes at kunne sidestilles med risiko for uheld i forbindelse med almindelig markdrift og anlægsarbejde.

					Indvinder skal sikre at alt udstyr holdes i forsvarlig stand, således at risikoen for spild fra maskiner minimeres.
Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?				X	Projektet forventes ikke at medføre luftforurening over gældende grænseværdier.
Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening (grundvand og overfladevand)?				X	Gravearealet er placeret i et område med særlige drikkevandsinteresser, hvor den østligste del af arealet er beliggende i udkanten af indvindingsoplandet til Døllefælde-Musse Vandværks indvindingsboringer, beliggende ca. 400 meter øst for projektet. Øvrige vandforsyningsboringer ligger i større afstand fra området. Det er regionens erfaring at projekter med den ansøgte indvindingsmængde og den anførte afstand til drikkevandsboringer ikke giver anledning til nogen væsentlig risiko for grundvandsressourcen. I råstoftilladelsen vil der ligeledes blive stillet vilkår om forebyggelse af forurening, hvorfor indvindingen i sig selv heller ikke vurderes at give anledning til nogen risiko for forurening af grundvandsressourcen. Endelig vil regionen stille vilkår om at der ikke må gødskes eller udbringes sprøjtemidler- eller pesticider på det efterbehandlede areal, hvorfor det vurderes at der ej heller efter råstofindvindingens ophør vil være risiko for en påvirkning af grundvandsressourcen inden for området med særlige drikkevandsinteresser.

Projektets placering

Kriterie	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Forudsætter projektet ændring af den eksisterende arealanvendelse?	X			Den eksisterende arealanvendelse er i dag landbrugsjord i omdrift. Efter endt råstofindvinding vil området ikke længere kunne anvendes til almindelig landbrugsdrift, da arealet efterbehandles til natur med søer. Den ændrede arealanvendelse vurderes ikke at udøre nogen væsentlig påvirkning af miljøet.
Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?			X	Der er ingen lokalplan for området.

Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?				X	
Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?				X	
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?				X	Råstofferne på arealet indvindes i videst mulig grad og området efterbehandles, så det ikke lægger begrænsninger på muligheden for at indvinde råstoffer i de andre dele af St. Musse Graveområde.
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand?				X	Vurderingen af risikoen for grundvand fremgår af punktet "Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening" ovenfor.
Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?				X	Den østligste del af det ansøgte areal ligger ca. 100 meter fra en § 3-registreret sø, der er en tidligere grusgravsø i Døllefjælde-Musse Naturpark. Den vestligste del af arealet ligger endvidere ca. 70 meter fra et større engareal, der ligger ca. 10 meter lavere i terrænet end det ansøgte. Det vurderes at råstofindvindingen ikke i væsentlig grad vil påvirke hverken søen eller engarealet i kraft af den planlagte indvindingsmetode, hvor der ved råstofindvindingen under grundvandsspejlet ikke bortledes vand fra arealet.
Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?				X	
Forudsætter projektet rydning af skov?				X	
Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?				X	
Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet?				X	
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder nationalt?				X	Udover §3-beskyttede områder vurderet og nævnt under "Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?" ovenfor, er der endvidere et § 3-beskyttede overdrev 60 meter nord for projektområdet. Da overdrevet er adskilt fra projektområdet af jernbanen, vurderes råstofindvindingen ikke at påvirke dette.

Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder internationalt (Natura 2000)?			X	Nærmeste Natura 2000-område er nr. 177 – Maribosøerne, som ligger ca. 2 km vest for projektområdet. Området er udpeget på baggrund af en række våde og tørre naturtyper samt en række arter knyttet hertil. På baggrund af udpegningsgrundlaget og afstanden mellem områderne, vurderes den ansøgte råstofindvinding ikke at give anledning til en påvirkning af Natura 2000-området eller arter og naturtyper der ligger til grund for udpegningen.
Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?			X	I Musse Mose beliggende 300-500 meter sydvest for graveområdet, er der fundet paddler, der er registreret som bilag IV arter i 17 vandhuller. I de fleste af vandhullerne er der stor vandsalamander og spidssnudet frø, og der er springfrø i nogle af dem. Den nærmeste sø med bilag IV paddler ligger ca. 600 m sydvest for graveområdet. I søerne øst for det ansøgte graveområde er der ikke registreret bilag IV paddler. Musse Mose, er "hotspot" for flagermus på grund af det rige udbud af vandflader, enge og bevoksninger. Der er fundet høj aktivitet af op til syv arter af flagermus. Banen og markvejen syd for og parallelt med banen er flyverute for mindst fem arter af flagermus. Bredøret flagermus har flyverute på tværs af banen i den vestlige del af mosen, og der er sandsynligvis yngle- og rasteområder nord for banen. Dette område berøres ikke af råstofområdet. Region Sjælland er ej heller bekendt med arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV inden for projektområdet. Endvidere vurderes området grundet sin karakter som landbrugsjord i omdrift heller ikke i sin nuværende tilstand at kunne rumme yngle- eller rasteområder for arter omfattet af bilag IV.
Forventes området at rumme danske rødlistearter?			X	Projektområdet er landbrugsjord i omdrift, hvor der ikke vurderes at forekomme arter omfattet af den danske rødliste.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?			X	Ikke relevant.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?			X	Se tidligere svar vedr. grundvand.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?			X	Ikke relevant.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj/lys og luft) allerede er overskredet?			X	Ikke relevant.
Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?				Projektet påtænkes etableret i landzone umiddelbart vest for Store Musse By. Transport til- og fra området forventes at foregå nord ad Bramsløkkevej og videre til rute 283, eller mod vest ad Lille Mussevej.

				Uanset transportrute forventes der ikke lastbilkørsel igennem byen i forbindelse med projektet. Som følge af ovenstående og projektets placering og karakter vurderes råstofindvindingen ikke at give anledning til væsentlige gener i tætbefolkede områder.
Kan projektet påvirke historiske landskabstræk?			X	
Kan projektet påvirke kulturelle landskabstræk?		X		Projektområdet er beliggende i umiddelbar nærhed af udpegninger af værdifulde kulturmiljøer for hhv. Musse naturpark og St. Musse By. Projektet vurderes dog ikke at give anledning til en uacceptabel påvirkning af de kulturelle landskabstræk, på grund af arealernes efterbehandling til naturområde, der ville kunne indgå som del af af St. Musse Naturpark. En del af projektområdet er beliggende indenfor kirkebyggelinjen til St. Musse Kirke. Fordi der graves under terræn, vurderes indsigten til kirken ikke at blive berørt i væsentlig grad.
Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?			X	På arealet er der ikke registreret fredede fortidsminder. Museum Lolland-Falster peger i sit høringssvar på, at der indenfor graveområdet findes et jodfast fortidsminde i form af en overpløjet gravehøj. Udenfor graveområdet peger museet endvidere på en række på fund og anlæg. Museets samlede vurdering er, at der ved råstofindvinding på det ansøgte areal vil være risiko for at påtræffe og forstyrre jordfaste fortidsminder. Forinden opstart af råstofindvinding, skal indvinder derfor kontakte museet for at få afklaret om der skal udføres en arkæologisk forundersøgelse.
Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?		X		Angående arkæologiske landskabstræk er der ingen bemærkninger. Projektområdet er beliggende i udkanten af et større større sammenhængende landskabsområde udpeget i kommuneplanen. Udpegningen beskriver de udpegede områder som værende kystnære og præget af landbrug. Det fremgår endvidere at arealerne omfattet af kommuneplanen skal friholdes for bl.a. større råstofgrave. Det vurderes at projektet ikke vil have betydning for udpegningen af større sammenhængende landskaber, idet der er tale om en perifer beliggenhed af projektområdet i beskyttelsesområdet, samt at arealet efter afsluttet indvinding og efterbehandling til natur, vil fremstå som et areal af lignende karakter som Musse Naturpark mod øst.
Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?		X		Projektet ligger hverken i national geologiske interesseområder eller i områder der lokalt vurderes geologisk bevaringsværdige. Projektet vil ændre landskabet lokalt i og med, at der bortgraves en mængde råstoffer. Det vurderes dog at projektet ikke vil have væsentlig betydning for de overordnede geologiske landskabstræk i området.

				Endvidere vil arealet efter reetablering fremstå som et areal af lignende karakter som Musse Naturpark mod øst.
--	--	--	--	---

Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal	Den miljømæssige påvirkning vil være relativt lokal. Den erfaringsmæssigt største påvirkning af miljøet er i forbindelse med råstofindvinding støj og støv.			
Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen	Der vil endvidere opleves en forøgelse af lastbiltrafikken i området. Som beskrevet ovenfor er støj, støv og trafik oftest de største miljøpåvirkninger i forbindelse med råstofindvinding. Således vurderes det også at de der bor allernærmest det areal hvor der graves råstoffer og de der bor langs transportvejen, vil være mest påvirkede heraf.			
Kriterie	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning?			X	Da der i umiddelbar nærhed af projektområdet og langs transportvejen ikke er særligt mange boliger mv. vurderes området hvor anlægget tænkes placeret ikke at være væsentligt sårbart overfor de forventede miljøpåvirkninger. Der fastsættes endidere vilkår om håndtering af støj og støv i forbindelse med indvindingen. Se vurdering under støj- vibration- og støvgener ovenfor. Som følge heraf vurderes det at der hverken på en bred eller smal geografisk skala vil være en uacceptabel påvirkning med støj og støv af miljøet.
Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige enkeltvis?			X	De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige hverken enkeltvis eller samlet.
Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?			X	Se ovenfor:
Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?			X	Råstofindvindingen er meget lokal, og der vil ikke være en påvirkning over kommunegrænsen grundet afstanden.
Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?			X	Ikke relevant.

Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks				X	Den samlede miljøpåvirkning betegnes ikke som kompleks. Det konkrete projekt medfører velkendte påvirkninger, som er almindelige ved den type af projekter, og som kan beskrives. Derudover er påvirkningerne til at håndtere ved indpasning af afværgeforanstaltninger i forbindelse med fastsættelse af vilkår i en tilladelse til råstofindvinding.
Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?	X				Miljøpåvirkningen fra indvindingen af råstoffer og transport er sandsynlig, men påvirkningen vurderes ikke at være væsentlig.
Er påvirkningen af miljøet varig?	X				De mest sandsynlige påvirkninger af miljøet vil finde sted i forbindelse med perioder med intensiv indvinding. Efter arealet reetableres vil påvirkningen ophøre. Ændringerne i landskabet er dog varige, idet der ikke sker en reetablering til oprindeligt terræn.
Er påvirkningen af miljøet hyppig?	X				Påvirkningen af miljøet i form af transporten, støv og støj vil være pågående i perioder med intensiv råstofindvinding på arealet. Påvirkningen er således ikke varig, men relativt hyppig i indvindingsperioden.
Er påvirkningen af miljøet reversibel?	X				Indvindingen af råstoffer vil ændre landskabet, idet der ikke sker en reetablering af det oprindelige landskab.
Er der andre kumulative forhold?				X	
Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?					Det er muligt at afhjælpe støj- og støvgener med hhv. etablering af støjvolde og vanding af materialebunker og interne køreveje i tørre perioder.

Konklusion

	Ja	Nej	Bemærkninger
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?		X	Samlet set vurderes der ikke at være forhold i det ansøgte projekt der giver anledning til at antage at projektet vil påvirke miljøet i en så væsentlig grad, at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

Bilag 4

GULDBORG SUND

**Tilladelse til sænkning af grundvandsstanden som
følge af gravning under grundvandsspejlet på:
Matr. nr. 6a St. Musse By, Musse**

Tilladelsen gælder for:

**Hjalmar Aalborg
Engestoftevej 144
4930 Maribo**

Sags id: 11/007013
Gyldighedsperiode: 11-03-2022 til 11-03-2032

Afgørelse

Guldborgsund Kommune giver tilladelse til, at Hjalmar Aalborg, Engestoftevej 144, 4930 Maribo kan sænke grundvandsstanden som følge af gravning af i alt 110.000 m³/år råstoffer under grundvandsspejlet. Gravning er afsluttet senest 2028.

Tilladelsen meddeles for en periode af 10 år. Tilladelsen gives på følgende vilkår:

Vilkår

1. Tilladelsen omfatter den sænkning af grundvandsstanden der kommer, som følge af en råstofindvinding på 110.000 m³/år under grundvandsspejlet.
2. Vandet skal forblive på matriklen og må ikke bortledes.
3. Det tillades at bruge op til 1.000 m³ internt på grunden til vanding af veje for at hindre støv. Vandet hentes fra gravesøen.
4. Råstofgraven er beliggende på matr. nr. 6a St. Musse By, Musse.
5. I forbindelse med råstofgravningen er det ikke tilladt at sænke grundvandsstanden ved hjælp af pumpning eller afledning af vand via dræn eller grøft.
6. Tilladelsen kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger, som lå til grund for afgørelsen, viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

Generelle oplysninger

Lovgrundlag

Tilladelse og vilkår er fastlagt efter:

- Vandforsyningslovens § 26
- Miljøbeskyttelsesloven

Erstatningsregler

Hvis ansøgers indvinding af råstoffer under grundvandsstanden (svarende til vandindvinding) volder skade i bestående forhold, er ansøger erstatningspligtig efter reglerne i vandforsyningslovens § 23. Det betyder, at ansøger ikke må sænke grundvandet, så områdets øvrige indvindinger får problemer med at indvinde vand, eller med at kvaliteten af vandet forringes væsentligt. Andre indvindere kan i det tilfælde kræve erstatning. Hvis der opstår uenighed om erstatningen, afgøres spørgsmålet af en taksationsmyndighed. Det er den der søger erstatning som skal indbringe sagen for taksationsmyndigheden. Kommunen dækker udgifterne til taksationsmyndigheden bortset fra vederlag til formand og sekretær. Taksationsmyndigheden kan dog pålægge parterne helt eller delvist at refundere kommunens udgifter.

Endvidere må ansøgers indvinding ikke i væsentligt omfang sænke vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer og moser, herunder vådområder omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Hvis det sker, vil ansøger blive pålagt at medvirke til at forbedre sommervandføringen eller -vandstanden efter nærmere retningslinier fra kommunen.

Baggrund for tilladelse

Anledning til ansøgning

Guldborgsund Kommune har via Region Sjælland modtaget ansøgning fra Hjalmar Aalborg om tilladelse til indvinding af i alt 166.000 m³/år råstoffer, hvoraf de 110.000 m³ ligger under grundvandsspejlet. Regionen er myndighed på selve råstofdelen, men da kommunen er grundvandsmyndighed, gives tilladelsen til sænkning af grundvandet, som følge af råstofgravning under grundvandsspejlet, af kommunen, idet gravning under grundvandsspejlet sidestilles med vandindvinding.

Graveområdet er udlagt til råstofområde i den regionale planlægning.

Grundvandsbeskyttelse

Et råstofområde stiller store krav til beskyttelsen af grundvandet idet den beskyttende overjord fjernes og forurening dermed får lettere adgang til grundvandsmagasinet. I selve gravetilladelsen stilles der derfor vilkår om grundvandsbeskyttende foranstaltninger. Områdets primære grundvandsmagasin er sandmagasinet.

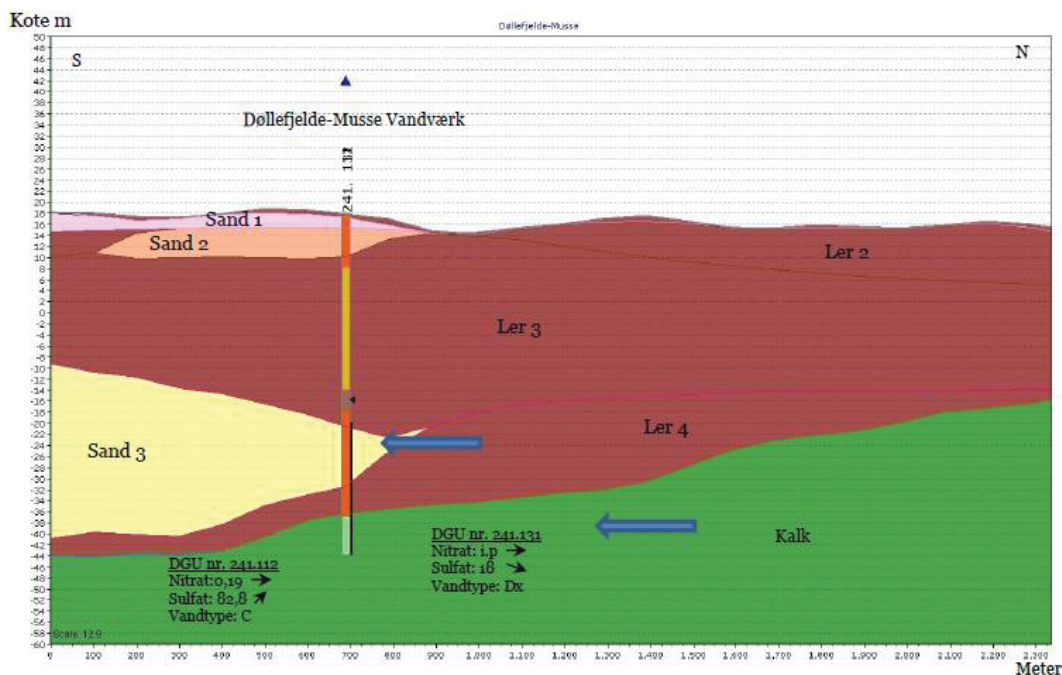
De nærmest liggende borer tilhører Døllefjelde-Musse Vandværk og ligger ca. 300 m mod øst. Her træffes sandlaget efter få meter. Døllefjelde-Musse Vandværks borer indvinder dog fra en sandlag der ligger dybere ca. 40 m under terræn. De 2 lag er adskilt af et lerlag på ca. 20 m.

Døllefjelde-Musse har overskridelser af pesticider og indvinding i deres borer er planlagt til ophør og forsyning overtages af det nyoprettede forsyningsselskab Brydebjerg Krumsø.

Der skal dog stadig øges en særlig agtpågivenhed, da fjernelse af de øverste meter sand samt overjord altid vil udgøre en øget risiko for forurening af det primære grundvandsmagasin.

Geologi og hydrogeologi

Det primære grundvandsmagasin er et regionalt sandlaget som bruges til indvinding af grundvand i det meste af det sydlige Lolland, da kalklaget ligger meget dybt og dermed vil være saltholdig. Sandlaget benævnes i Statens kortlægning som S3. Over dette sandlag, der i det område er beliggende ca. 20-30 m under terræn, kan der være flere mindre sandforekomster benævnt S1 eller S2. Det er fra disse sandforekomster at råstofindvindingen sker. Sandlagene er adskilt af ler. Det er sandsynligvis laget som kaldes S1 og S2, da det ligger meget overfladenært. Nedenstående profilsnit gennem Døllefjelde-Musse Vandværks borer viser geologien. Graveområdet ligger mod nordvest i forhold til borerne, så man kan ikke helt se det på profiludsnittet.

Indvindingens omfang

Der skal ikke indvindes vand fra området. Gravning af råstoffer under grundvandsspejlet sidestilles dog med indvinding af grundvand, idet de fjernede råstoffer erstattes af grundvand der løber til fra grundvandsmagasinet, for at "opfylde" det hul det kommer af manglende materiale. Storstrøms Amt har tidligere fået udarbejdet en generel rapport om hydraulikken omkring en råstofgrav. Rapporten er udarbejdet af Kurt Ambo. Konklusionen er, at selv om der i princippet løber vand til graveområdet, og trykket i magasinet derfor falder en lille smule, så vil effekterne være mest udtalte lige når man går i gang med et nyt graveområde. Vandet er stadig tilstede for eventuel vandindvinding. Det er således kun rent administrativt, at indvinding af 110.000 m³/år råstoffer under grundvandsspejlet sidestilles med indvinding af 110.000 m³/år grundvand. De hydrauliske effekter i grundvandsmagasinet vil være mindre ved råstofgravning end ved reel vandindvinding.

Der gives samtidigt en mulighed for at internt på grunden at vande veje for at mindske støv. Vandet tages fra gravesøen og forbliver i princippet på grunden. Der tillades anvendt op til 1.000 m³/år til vanding af veje.

Påvirkning af drikkevandsinteresser

Råstofindvinding påvirker drikkevandsinteresser på 2 fronter. Dels fjernes overjord og råstoffer som beskytter grundvandet, og dels vil råstofgravning under grundvandsspejlet trække vand fra området da det skal fylde graveområdet. Døllefjelde-Musse Vandværk, som er det nærmest liggende vandværk ligger i forvejen i et område der er præget af råstofgravning. Grundvandet på store dele af Guldborgsund Kommunes del af Lolland er sårbart med risiko for, at der på sigt vil trænge nitrat ned til grundvandet når reduktionskapaciteten ad åre bliver opbrugt. Samtidig er der mange vandværker der har problemer med nedbrydningsproduktet desphenyl-chloridazon. Ved den seneste råstofftilladelse i området i 2018 havde Døllefjelde-Musse Vandværk ikke på undersøgt deres borer for dette stof. Det er nu undersøgt og der er overskridelser af drikkevandskriterierne, og det er planlagt at Døllefjelde-Musse vandværk ikke i fremtiden skal indvinde fra disse borer med få rentvand fra forsyningsselskabet Brydebjerg-Krumså.

De nærmest liggende aktive borer til almene vandværker ligger mere end 2.000 m væk fra graveområdet og tilhører Godsted Vandværk og Øster Ulslev, der begge i fremtiden måske skla indvinde mere da de leverer vand til Brydebjerg-Krumsø.

Påvirkning af vådområder

Som nævnt fjernes der ikke vand fra området, råstofgravning sidestilles med vandindvinding på grund af trykfald i magasinet som følge af fyldning af hullet. Dette trykfald kan dog påvirke nærliggende vådområder og vandløb. Graveområdet ligger dog i et område hvor der er langt til nærmeste vandløb med miljømål (ca. 2.000 m).

Forureningskilder

Som nævnt tidligere fjerner råstofgravning store dele af de dæklag som naturligt beskytter grundvandet. Det er derfor af største vigtighed at al arbejde i grusgraven udføres med tanke på at undgå forurening. I råstofgraven håndteres især olieprodukter til gravemaskiner, og i selve gravetilladelsen stilles der vilkår om håndtering af disse.

Vurdering

Hele området er udlagt til råstofgravning. Det er i selve råstofstilladelsen, der er taget stilling til råstofindvindingen som helhed. Denne tilladelse omhandler den del af råstofindvindingen der ligger under grundvandsspejlet og omfatter den grundvandssænkning der følger deraf.

Guldborgsund Kommune har i afsnittet "baggrund for tilladelsen" vurderet, at denne grundvandssænkning ikke har væsentlig negativ indflydelse på vandindvindingsinteresser og vådområder.

Jakob Lysholdt
teamleder

Henrik Andersen
civilingeniør

Bilag

Kort
Klagevejledning

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Evt. klage skal være skriftlig. Den skal sendes til Guldborgsund Kommune, Center for Teknik og Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F., eller på E-mail: teknik@guldborgsund.dk. Kommunen videregiver klagen sammen med det materiale, der er indgået i sagsbehandlingen, til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Evt. klage skal være modtaget senest 08-04-2022.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af evt. klage, at du indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. Du modtager en opkrævning på gebyret fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Guldborgsund Kommune. Miljø- og Fødevareklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Klageberettigede

Danmarks Naturfredningsforening
Forbrugerrådet
Naturstyrelsen
Miljøstyrelsen
Sportsfiskerforbundet
Styrelsen for patientsikkerhed

Bilag 5

GULDBORGSUND

Hjalmer Aalborg
Engestoftevej 144
4930 Maribo

03. MARTS 2022

Tilladelse til recirkulering af vand fra grusvask via slambassin tilbage til gravesøen på Matr. nr. 6a St. Musse By, Musse.

Guldborgsund Kommune giver tilladelse til recirkulering af vand fra grusvask på, matr. nr. 6a St. Musse By, Musse. Til vådsortering af råstofferne, forventes indvundet vand fra gravesø på ca. 1.000 m³/døgn i ca. 9 mdr., svarende til ca. 189.000 m³/år. Vandet fra vådsorteringen udledes til bundfældningsbassin, hvor de opslæmmede partikler bundfældes. Fra bundfældningsbassinet ledes vandet retur til gravesøen. Det vand der tages fra gravesøen ledes via bundfældningsbassinet således direkte tilbage til gravesøen.

Vådsorteringsanlægget er mobilt og flyttes rundt i 5 forskellige grave etaper, se kortbilag nederst i tilladelsen. Bundfældningsbassin forventes dog alene etableret 3-4 steder og være i størrelses-orden 2-3.000 m². Det bundfældende materiale indgår efterfølgende i efterbehandlingen af graveområdet, der bliver et rekreativt naturområde med søer og stier.

Tilladelsen gives i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1. Hvis der opstår afløbsmæssige, grundvandsmæssige eller miljømæssige problemer i øvrigt, så kan tilladelsesmyndigheden ændre eller tilbagekalde denne tilladelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731987
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSBEHANDLER:
DORTE RUGBJERG
MOB +45 25180924
DORU@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

VILKÅR

Generelt

1. Der må hverken før, under eller efter vådsorteringen, tilsættes stoffer, der kan forurene grundvandet.
2. Ejer/bruger er ansvarlig for anlæggets drift og vedligeholdelse.
3. Der må ikke ske udledning af vandet til andre vandløb eller søer.

Bundfældning

4. Spildevandet skal, før det udledes, ledes igennem et bundfældningsbassin.

5. Bundfældningsbassinet skal være indrettet med dykket tilløb og dykket afløb.
6. Bundfældningsbassinet skal være tilgængeligt for oprensning, og skal oprenses efter behov.
7. I forbindelse med efterbehandlingen, skal bundfældningsbassinet fjernes, eller på anden måde indgå i efterbehandlingen.

GRUNDLAG FOR KOMMUNENS TILLADELSE

Anvendt materiale:

Ansøgning af 11. marts 2021 til Region Sjælland

Natura 2000 områder

Vaskeanlægget vil ligge mindst 2,5 km fra Natura 2000-område nr 177 (Maribosøerne). Råstofindvindingen vil ikke væsentlig påvirke de arte og naturtyper, der udgør udpegningsgrundlagene for Natura 2000-området.

Natura 2000 er en betegnelse for et netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne skal beskytte særlige naturtyper, samt de dyre- og plantearter der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Dit projekt omfatter, recirkulering af vand fra vask af grus, som ikke vil blive etableret i et Natura 2000-område.

Vi kan ikke give dig en tilladelse, hvis dit projekt kan påvirke de beskyttede arter negativt. Dit projekt omfatter slambassin, som er placeret i et område, hvor der kan forekomme bilag IV-arter. Da anlægget ikke påvirker levesteder for bilag IV-arter og herunder padder og flagermus vurderer vi, at etableringen af spildevandsanlægget ikke vil have en negativ effekt på arterne Natura 2000.

Vi vurderer derfor, at vaskeanlægget ikke vil påvirke Natura 2000-området negativt.

Det vurderes derfor, at der kan udledes returvand via bundfældningsbassinet til grusgravsøen i de angivne 5 forskellige grave etaper.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 91 påklages til Miljø- og fødevareklagenævnet. En eventuel klage, skal stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og sendes via klageportalen. Klageportalen finder I, som link på forsiden af <https://naevneneshus.dk>. Klagefristen er 4 uger. Eventuel klage skal være modtaget senest 08-04-2022. En klage bliver først registreret i klageportalen, når der er indbetalt et gebyr (se mere om gebyrordningen på <https://naevneneshus.dk>). Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, hvis der ikke er særlig grund til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Guldborgsund Kommune. Vi videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, ifølge § 101 i miljøbeskyttelsesloven, skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter dato for afgørelsen eller klageinstansens afgørelse.

Hvis du har spørgsmål er du velkommen til at kontakte mig på telefon 25180924 eller doru@guldborgsund.dk

Med venlig hilsen

Dorte Rugbjerg
Agronom, spildevand

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

Kortet viser graveområdet med inddeling i de 5 graveetaper.

Bilag 6

Andreas Dalgas Andreasen
Geolog

Region Sjælland
Regional Udvikling
Alleen 15
4180 Sorø

Sendt til; naturmiljo@regionsjaelland.dk.

Frisegade 40
4800 Nykøbing F.
54 84 44 00

Høringssvar; Indvinding af sand, grus og sten på matr.nr. 6a St. Musse By, Musse, Guldborgsund Kommune, på Stilund 999, 4980 Nysted. Udlagt graveområde jf. Råstofplan 2020.

31.5.2021
MLF02845
BM

Som kulturhistorisk museum for Lolland Kommune har Museum Lolland-Falster d. 18. maj 2021 modtaget information omkring Ansøgning til råstofindvinding af Sand, grus og sten på matr.nr. 6a St. Musse By Musse, Guldborgsund kommune.

Som kommentar/svar har Museum Lolland-Falster udført en arkivalsk kontrol, for på den måde at give planmyndigheden den bedst mulige forudsætning for at vurdere evt. fortidsminderisici på det areal der skal bebygges.

Kendte fortidsminder i området

Denne arkivalske kontrol har vist, at der både på og i umiddelbart af arealet der vil berøres af råstofindvinding på matrikel 6A er kendte jordfaste fortidsminder (se fig. 1 næste side).

Indenfor arealet der direkte berøres af råstofindvindingen, er der en overpløjet gravhøj SB 070612-3. Graven var sløjfet allerede i slutningen af 1800-tallet men erkendes tydelig på reliefkort af området. (fig. 1)

Fig 1; Areal berørt af råstofindvindingen gul markering med tilhørende jordfastefortidsminder.

Umiddelbart udenfor arealet mod vest er der ligger den nu sløjfede langhøj SB 070612-2. Ved berejsningen i 1876 var der stadig levn efter langhøjen der dog var sløjfet ved berejsningen i 1954.

Omkring 110 meter syd af anlægsområdet ligger den bevarede langdysse Tjørnehøj SB 070612-4

Lidt længere øst omkring 100 meter syd af anlægsområdet er der ved detektorafsøgning fundet metalgenstande fra vikingetid. SB 070612-49.

Umiddelbart øst for anlægsområdet er der fremkommet en mellemneolitisk flintøkse SB 070612-22.

Mens der ca. 50 meter nord for indvindingsarealets nordvestlige område i forbindelse med udvidelsen af den eksisterende jernbanebro fremkom oldtidsanlæg. 070612.48.

I forbindelse med tidligere råstofindvinding er der på et areal 2-400 meter længere mod nordøst blevet udgravet en gravhøj 07612-10.

Længere væk 400 meter vest af arealet er der også fremkommet en større koncentration af neolitiske oldsager ved markvandring.

Arealet ved Musse synes således både på og i umiddelbar nærhed at indeholde mange tegn på menneskelig aktivitet i oldtiden, især i neolitikum/bronzealder og i jernalder vikingetid.

og der vurderes at der er en ret stor risiko for at det på det af råstofindvindingen berørte areal kan påtræffes jordfaste fortidsminder.

Anbefaling

Med udgangspunkt i det ovenstående er det museets vurdering, at der vil være stor risiko for at påtræffe og forstyrre jordfaste fortidsminder i forbindelse med jordarbejde på stedet. Disse fortidsminder kan fremkomme i form af bosættelsesspor, eller i form af endnu ikke erkendte grave gravhøje.

Jordfaste fortidsminder er omfattet og beskyttet af museumslovens kapitel 8 § 27, som fastslår, at Slots- og Kulturstyrelsen midlertidigt kan standse et anlægsarbejde i det omfang, det truer et fortidsminde. Standsningen gælder indtil der er foretaget en arkæologisk forundersøgelse senest et år efter standsningens startdato. Udgifterne til en sådan undersøgelse påhviler den ansvarlige bygherre (jf. museumslovens § 27 stk. 4).

Museum Lolland-Falster anbefaler derfor, at der forud for anlægsarbejde på stedet udføres en arkæologisk forundersøgelse. Formålet med forundersøgelsen vil være:

- At afgøre om der findes (væsentlige) fortidsminder på det berørte areal.
- At dokumentere eventuelle mindre væsentlige fortidsminder på arealet, så anlægsarbejdet ikke forsinkes nævneværdigt.
- At vurdere hvorvidt og i hvilket omfang, det vil være nødvendigt at udføre en egentlig arkæologisk udgravning.
- At vurdere omkostningerne ved en eventuel arkæologisk udgravning.
- At kunne rådgive bygherre og give mulighed for en ændring af anlægsplaner, så de væsentlige fortidsminder kan bevares *in situ* og derved undgår udgravning.

En arkæologisk forundersøgelse er altid frivillig. Den bekostes i dette tilfælde af bygherre da arealet overstiger 5000 kvadratmeter. jf. museumslovens § 26 stk. 2.

Det anbefales derfor at bygherre i god tid inden de skal udgrave til byggeriet kontakter museet.

Museumsinspektør

Bjørnar Måge

Museumsinspektør, arkæologi

Tlf. 25 31 90 75

ar@museumlollandfalster.dk

Bilag 7

Sendt: 15. juni 2021 09:54. **Til:** Natur Miljø <naturmiljo@regionsjaelland.dk>
Sagsnummer: EHN-2021-03185

Indsigelse vedrørende ansøgning til råstofindvindingsareal ved St. Musse, Stilund 999, 4880 Nysted.

Høringssvar fra beboerne på Musse Gade og Lille Mussevej vedr. råstofindvinning ved St. Musse, Nysted

Beboerne i Musse by (Musse Gade og Lille Mussevej) beliggende direkte op ad den kommende grusgrav + andre beboere i byen har følgende indsigelser i forbindelse med høringen.

1. Start zone

Råstofområdet er delt op i 5 zoner og der lægges op til at man ønsker at starte i zone 1, længst væk fra Musse Gade. Beboerne i området ønsker at der startes i zone 5, nærmest vores huse. Dermed kan vi se frem til at få de værste gener fra arbejdet overstået hurtigt og vi kan se arbejdet i området bevæge sig væk fra os, i stedet for at se det komme nærmere. Dette vil betyde en væsentlig lettelse for beboerne. Vi er blevet oplyst af Hjalmar Aalborg at han også ønsker at begynde i zone 5. Vi forventer at dette vil fremgå af en opdateret grave og efterbehandlingsplan.

(Vi har tidligere haft gode erfaringer med at påbegynde arbejdet nærmest Mussegade da de grusgrave som i dag udgør Naturparken blev udgravet.)

2. Placering af PowerScreen

Der lægges op til at der i graveområdet skal placeres en såkaldt PowerScreen. For at minimere støj gener fra denne ønsker beboerne i området at denne placeres længst væk fra vores huse. Vi ønsker at den placeres omkring zone 1 - 3 og at maskinen placeres bag en støj reducerende jordvold, alternativt at den placeres i et udgravet område, så lavt som praktisk muligt i forhold til det omkring liggende landskab.

3. Trafik gennem Musse by

I oversigten fremgår det at trafikken til og fra graven foregår via Bramslykkevej. Når broen over Bramslykkevej rives ned forventes det at trafikken ledes bort via Lille Mussevej / Sortbyvej.

4. Grusgrav på 3 sider med tæt trafik

Hvis der gives tilladelse til at udgrave i dette område også, vil Lille Mussevej 1 være omgivet af grusgrave på 3 sider. De 2 sider er denne udgravning og den 3. side er grusgraven på hjørnet af Lille Mussevej / Bramslykkevej. Hvis trafikken føres via Lille Mussevej / Bramslykkevej kan dette medføre betydelig risiko for huset på Lille Mussevej 1 i form af sætningsskader. Der kan allerede nu konstateres rystelser i den del af huset, som ligger nærmest Lille Mussevej, når tunge landbrugsmaskiner kører forbi, det siger sig selv at et stort antal tungt læssede lastbiler vil gøre problemet betydeligt større.

5. Lovgivning omkring kompensation

Vi er opmærksomme på at der foreligger ønsker fra flere politikere om kompensation til de huse der generes af grusgrave.

Disse politikere vil vi kontakte for en status på forhandlingerne og betydning for denne udgravning.

Venlig hilsen

Beboerne på

Musse Gade: nr. 5, 7, 9, 11, 13, 17, 19 og 21 samt

Lille Mussevej: nr. 1

Der er ligeledes flere af de øvrige beboere i Musse by der tilslutter sig indholdet i dette høringssvar.

Bilag 8

Indsigelse mod planlagt kørerute for lastbiler fra Lærkemosegård Grusgrav.

Via det fremsendte høringsmateriale omkring ”Udkast til råstofindvindingstilladelse” har vi bemærket, at det er planlagt, at køreruten for lastbiler skal gå via Lille Mussevej og Sortebyvej, når broen over Bramsløkkevej fjernes.

Som beboer på henholdsvis Lille Mussevej og Sortebyvej ønsker vi ikke transport denne vej !

Som begrundelse skal anføres:

- At denne vejstrækning består af små smalle biveje, og modkørende trafik vil være problematisk
- At strækningen er på ca. 5 km fra grusgrav frem til hovedvej (Engstoftvej)
- At der skal passeres 25 husstande på strækningen

Som alternativ foreslår vi i stedet

at der etableres en udkørsel fra grusgrav til Stilundvej og derfra er der kun en kort strækning på Mussegade, (ca. 250 meter) før hovedvejen (Sakskøbingvej) nås – på strækningen passeres alene 8 huse, og det må formodes, at hastigheden vil være lav

Vi ønsker at denne indsigelse indgår i sagens videre behandling

Med venlig hilsen

Navn	Adresse	Underskrift
------	---------	-------------

Tilføjet af Region Sjælland:

Høringssvaret er indsendt af Lille Mussevej 6 og er derudover underskrevet af angiveligt 20 ejendomme: Lille Mussevej 5, 7, 8, 9, 10B, 12, 13A, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 25 og 27. Sortebyvej 5, 6, 9, 10 og 12.

Fra: Mette Daugaard Petersen (MDAP) [mailto:MDAP@BANE.dk]

Sendt: 11. januar 2022 08:33

Til: Andreas Dalgas Andreassen <andaa@regionsjaelland.dk>

Emne: Banedanmarks svar vedr. partshøring af råstofgravning Lærkemosegård

Hej Andreas

Hermed følger Banedanmarks (Ringsted-Femern Projektet) svar vedr. partshøring af råstofgravning Lærkemosegård.

Vi kan fra projektets side konstatere, at de ændringsforslag vi har vendt med Hjalmer er medtaget i udkastet, herunder mulighed for skelgennemgravning og en ændring af de interne delområder i råstofgraven.

Ringsted-Femern projektet har følgende bemærkninger til udkastet til råstofgravtilladelse sendt i partshøring 14. december 2021.

- 3.1.6/3.1.7: Det fremgår ikke af dette afsnit, at der må hentes vand i grusgravssøen til at støvbekæmpelse, kun at der må hentes til vådsortering. I afsnit 4.1.1, står der klart at der må hentes vand i grusgravssøen til støvbekæmpelse, til gengæld står der ikke noget om at der må hentes vand til vådsortering i afsnit 4.1.1. Måske det kunne præciseres i begge afsnit.
- 7.4. Det kan oplyses, at der er gennemført arkæologiske forundersøgelser af delområde 1 og 2, og der ikke blev fundet noget der har givet anledning til videre udgravninger. De resterende del af råstofgraven er ikke udgravet.
- 12.5: Efterbehandling: Tilladelsen rummer mulighed for gennemgravning af skel ind til råstofgraveområde på matrikel 15d St. Musse By, Musse. Bør det ikke fremgå at der i den forbindelse er tilladelse til at lave en samlet efterbehandling af matrikel 15 d og delområde 1.
- Udkørsel via Bramsløkkevej. Det vil kun være en kort periode hvor der vil være mulighed for at køre materialerne ud vis Bramsløkkevej. Når Ringsted-Femern projektet er færdigt i 2023, vil broen der fører Bramsløkkevej være nedlagt.
-

Med venlig hilsen

Mette Daugaard Petersen

Projekteringsleder Miljø

Ringsted-Femern Banen

M: +45 93547524

mdap@bane.dk

BANEDANMARK

Anlæg, Planlægning

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København V

banedanmark.dk

Bilag 2

Fra: [Mette Daugaard Petersen \(MDAP\)](#)
Til: [Ann Sofie Krogh Hedemann](#)
Cc: [Andreas Dalgas Andreasen](#); [Michael Abildgaard Sode](#); [E2009-10RFB](#)
Emne: RFB_E2009-10_Lærkemosegård_anmodning om åbning af etape/delområde 4 for lergravning
Dato: 25. juli 2023 13:25:28

Forsigtig: Ekstern mail

Hej Anne-Sofie,

Som jeg nævnte i telefonen i går, drifter Banedanmark/MJE i 2022 og 2023 råstofgrav Lærkemosegård for ejer Hjalmar Aalborg. I råstofgraven henter vi materialer til at bygge Ringsted-Femern Banen henover Lolland. Materialerne bliver således hentet lokalt, og køres direkte fra råstofgraven ud til banen uden at køre på offentlig vej.

På nedenstående kort er de fem etaper/delområder i Lærkemosegård råstofgrav markeret med rødt, mens Banedanmarks egen råstofgrav Lille Mussevej er markeret med blå.

I gravetilladelsen for Lærkemosegård er der et vilkår om at man højst må have 5 ha åben. Til brug for jernbaneprojektet er vi primært interesseret i den overliggende lerjord, da det er denne man bruger til at bygge banedæmninger af, men vi indvinder og så en del grus. Allerede sidste år fik vi tilladelse af Andreas til at have delområde 1 og 2 åbent samtidigt, så vi kunne grave lerjord i delområde 2, mens vi gravede grus i delområde 1. I juni 2023 fik jeg tilladelse fra Andreas til også at åbne delområde 3 for gravning af ler (vedhæftet).

Status er nu, at lerjorden er bortgravet i delområde 1 og 2 og afgravning af lerjord pågår i delområde 3. Der graves fortsat grus i delområde 1. Gruset graves således, at der graves i bund fra vest mod øst, således at den vestlige del af etape 1 kan efterbehandles i sammenhæng med Lille Mussevej råstofgrav som er færdiggravet. Pt graves grus under grundvandsspejlet i delområde 1 og der forventes kun at skulle graves yderligere ca. 3.000 m3 grus.

Tykkelsen af lerlaget i delområde 3 er ikke været så tykt som vi håbede på, - tykkelsen af lerlaget varierer rigtig meget i området, og vi kommer derfor til at mangle yderligere omkring 25.000 m3 lerjord for at få baneanlægget helt færdigt her i efteråret 2023. Vi ønsker derfor at tage hul på etape 4 når etape 3 er færdiggravet.

Etape 4 er ca. 2 ha stor. Umiddelbart er det forventningen at vi har brug for et areal på ca. 13.000 m2 under forudsætning af at lerlaget er 2 m tykt. Men da det kan variere meget i tykkelse, kan det både vise sig at være tyndere og tykkere.

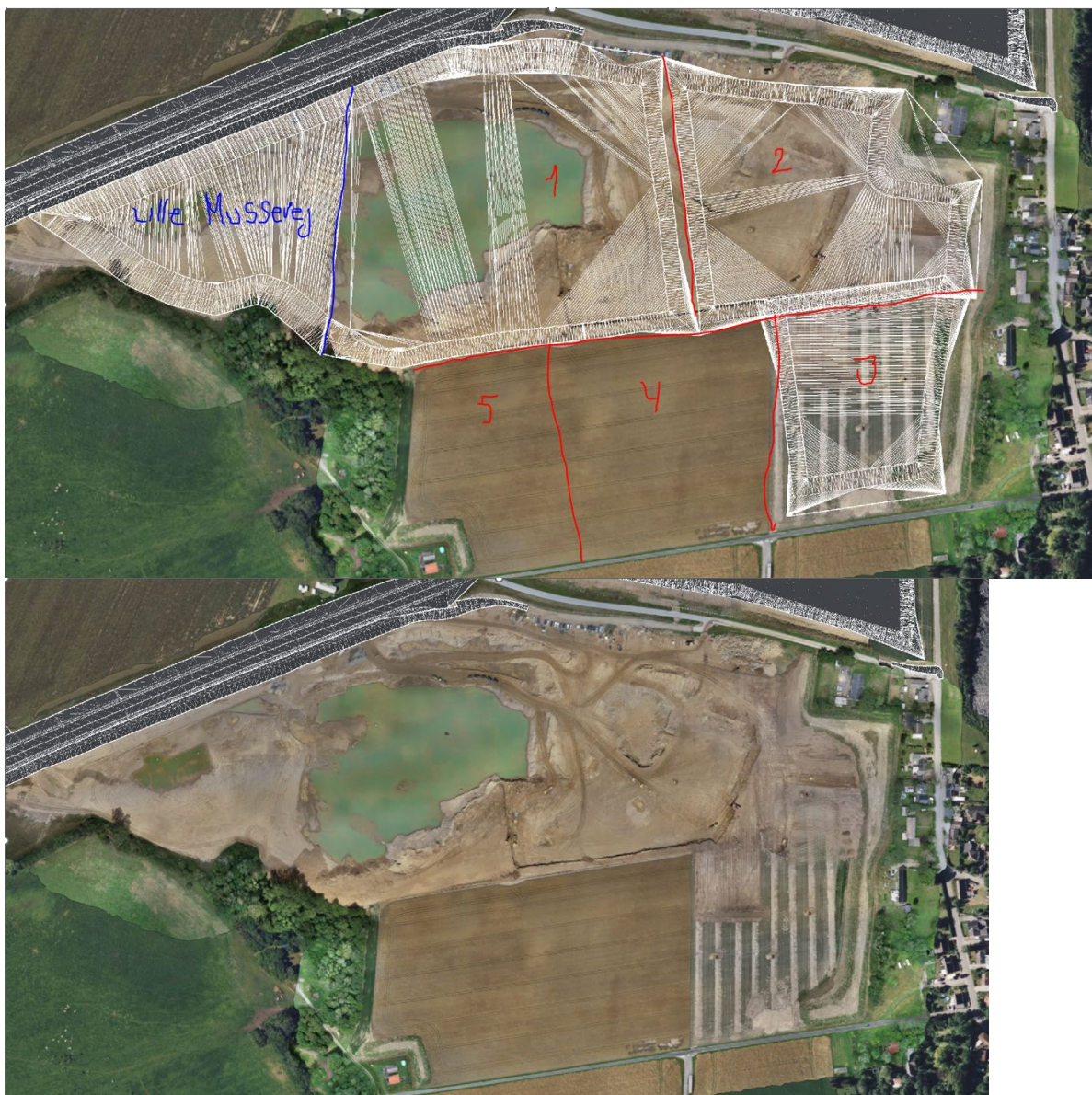
På denne baggrund søger vi om dispensation til at åbne delområde 4 for indvinding af lerjord. Hjalmar Aalborg, som ejer råstofgraven, har godkendt at vi søger om at åbne felt 4, og han er cc på denne mail.

Mht. til støj, så graves der som nævnt fortsat en smule i delområde 1, - i søens sydøstlige hjørne, samtidigt med at der graves i delområde 3. Der tages først fat på at grave i delområde 4 når lerjorden er bortgravet i delområde 3. Der er ligger 3 m høje muldvolde mellem graveområde 2/3 og byen.

Indvindingen af råstoffer er afsluttet i råstofgrav Bramløgkevej og Lille Mussevej. Det er derfor min vurdering at vi overholde de støjgrænser der er fastsat i tilladelsen og som

Selve anlægget af banedæmningerne og indvindingen af materialer i råstofgravene bliver færdigt her i efteråret 2023, så det er lige de sidste materialer vi har brug for. Efterbehandling af Lille Mussevej råstofgrav pågår allerede, og efterbehandling af den vestlige del af delområde 1 tages der fat på når indvindingen er færdig her i efteråret. Den østlige del af etape 1 og etape 2, 3 og 4 (hvis vi får lov) efterlades uden ler på, men med gruslagene intakte, således at de er umiddelbart til at gå til for lodsejer.

I jeres overvejelser bedes I inddrage at alternativet vil være at skulle hente lermaterialer længere væk fra og køre det til på offentlig vej til stor gene for naboerne til projektet. Det er desværre ikke en mulighed at benytte grus til at bygge den sidste af baneanlægget omkring Musse, da lerjorden netop skal erstatte grus i det eksisterende trace pga af opstigende grundvand.

Med venlig hilsen

Mette Daugaard Petersen
Projekteringsleder Miljø
Ringsted-Femern Banen
M: +45 93547524
mdap@bane.dk

 BANEDANMARK
Anlæg, Planlægning
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
banedanmark.dk

[Facebook](#) | [LinkedIn](#)

Banedanmark er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om vores persondatapolitik på banedanmark.dk. Hvis du sender følsomme eller fortrolige oplysninger til os, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på borger.dk eller virk.dk.